

# Tii kà Paulo tà tàpé Roma Bétapoo popai

*Wàilàapà na wii tii bèeni?*

Wà Paulo, pwi \*apostolo. Wâru tèpa cèikî na rà tâa jaaé, na rà panuâ pâ bwàcu kàra tà tèpa béera naa \*Roma (naporomee 16).

*É wii wiidà?*

Na é \*naja 57. Wà Paulo, âna é wii géé na ville Korénito, naa na béaracié kâra pai pâra kêe, béaa kâra pai wâjué kêe cowa naa \*Iéusaléma. (Côo *Apostolo* 15.25-31.)

*É wii tât?*

Tà tèpa âboro naa na ville wâ Roma, na ia rà tère é \*Picémara Wâdé, â ia rà cèikî naa goo. (Càcaa wà Paulo na é picémara tàra.) Wâru géé goorà, âna càra caa tèpa \*Juif. (Côo 1.13; 11.13,30,31.) Êco na pwa pâra tàpé na rà tèpa Juif. (Côo 2.17; 7.1.) Rà ipitiri wà tèpa cèikî, naa na pâ pwârawâ. (Côo naporomee 16.)

*Cina é wii?*

Wà Paulo, âna é napéaati é ère cèikî kâjè, naa goo Iésu Kériso, ma pai pwa goo, na é pa-udòjè wà Pwidueé, ma naa tâjè é \*wâro dâra gòiri jaaé.

Pwiri pwa pitaèkâa nabibiu kà tèpa cèikî na rà tèpa Juif, ma wà tàpé na càra caa tèpa Juif. É paari wà Paulo pâ, tâa tà tèpa Juif é \*aamwari na pwicîri

gée goo Pwiduée, êco na nabà, âna é tòpi diri tèpa âboro na medarié, â câé caa pwaké goro âboro.

É pwa pupûra tà tèpa cèikî, ba na rà wârori é wâro na \*târù ma âjupâra.

Jèpwi mwara, âna é patêre tèpa cèikî naa Roma pâ, ée mwa tâa jaarà wiàna é pâra naa Espagne (1.10–13; 15.22–28).

*Dà êre é tii bèeni?*

É tii bèeni, âna tii na é napéaati bwàti é pai pa-udòjè kà Pwiduée:

Béaa, âna jè cau tèpa pwa na èpà, â jè tapacîri é wârimuru na dau gòo jii Pwiduée (naporomee 2–3). Êco na dau maina \*pimeaari imudi kêe ba kâjè, â é pa-udòjè tèpa âboro jii pâ èpà kâjè, wiàna jè cèikî naa gooé. Wàépwiri auniimiri kêe gée na biu. É pacoo nabà pwi auniimiri kêe-bà. Â é nama é pinaigé mee wà Iésu Kériso, na é pipanuê, ba na é wâri é wârimuru kâjè, na é bà naa goro \*satauro (3.23). Gée goo kaa pwiri, â wà Pwiduée, âna é nama jè tèpa âboro na jè \*târù na araé, â é nama pwacèwii na câjè mu caa pwa na èpà. Wârapwiri co gée goo é pwina é pwa wà Kériso, â jè tòpi wiàna jè cèikî naa gooé. Càcaa gée goo cè pwina wâdé na jè pwa, é, pai pitêre dâra kâjè cè jè naèà.

Wà \*Abéraama, pwi âboro imaina kà tèpa Juif, âna é câmu tâjè. Ê wâro kêe, âna \*paâjupâra é pwina é ina wà Paulo. Ba wà Abéraama, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée, â wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na târù na araé (naporomee 4).

Gée goo é pwina é pwa wà Kériso, â wà Pwiduée, âna é tapàgà é pàtamara èpà naa na wâro kâjè, â é jèe tipijè, ba na jè wârori é wâro na târù. O càcaa

mwa caa pitèjè. Ba wà Pwiduée, âna é jèè inapàpari pâ, jè tèpa âboro kêe na jè wâdé na arae (8.1). Â ticè muru na pâri ma pinaaitirijè jii ê pimeaari kêe (8.38).

Gée goo kaa pwiri, â wâdé na jè pipanuâjè bamwara tée, ba na jè pwacèwii ê \*ârapwaailò na wâro, na dau wâdé tée. Ba wàé kaa pwiri ê âji pwapwicîri, na pâri ma jè naa tée (12.1).

Jè wârori pâ wâro na pitòimiri—jè pitêre dà tàpé na tâa gòrà ê pitûâ naa na napô (13.1); jè cib-waa pitèi ma pi-ina tèpa cèikî béejè (14.4). Jè pidàpwicâarijè goo pàra tàpé na càcaa mwü ê cèikî kàra. Â jè ipwadàra ma jè pwa cè muru na wâdé tàra, â jè pitu tàra, ma pagòo cèikî kàra (15.1).

*Pai pitàgoo tii tà tàpé Roma*

Ipwabwàcu ma pwâranüma Paulo (1.1-17)

Jè cau tèpa pwa na èpà (1.18-3.20)

Pai nama jè tàrù na ara Pwiduée goro cèikî kêjè (3.21-5.21)

Pai wâro kêjè na bwaa âmuê (6.1-8.39)

Ba Isaraéla ma pàra Ba (9.1-11.36)

Câmu goro pai wâro kêjè (12.1-15.13)

Bénabwé popai ma ipwabwàcu (15.14-16.27)

*Ipwabwàcu*

<sup>1</sup> Wâgo Paulo, pwi ênawéna kà \*Kériso Iésu, âna go pwa tii [tàwà, tèpa cèikî naa \*Roma]. É todòo wà Pwiduée, ba na go pwi \*apostolo. Â é pitòrigario, ba na go inapàpari ê \*Picémara Wâdé kêe,

<sup>2</sup> na é jèe mara inapàpari béaa—ba é nama rà pinaigé mara é pwiibà wà tèpa \*péroféta kêe, na rà wii naa na Tii Pwicîri—

<sup>3</sup> Picémara Wâdé goo Pwina naîê, wà Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè. Wâé, âna pwi gòobàra pwi ukai \*Dayita\*.

<sup>4</sup> Â wà Pwiduée, âna é paari pâ, é Pwina naîê, na é nama é wâro còwâ gée na aubà, goro pàtàmara é \*Nyuâaê Pwicîri.

<sup>5</sup> É pacimaô wà Pwiduée, ba na go† pwi apostolo kà Kériso. Â é wakè kôo, âna, na go inapàparié târa diri é pâ Ba, ba na rà cèikî naa gooé, ma pitère dèe.

<sup>6-7</sup> Wâguwà mwara tàpé Roma, âna guwà tèpa bée tàpéebà. Ba dau wânüma wà Pwiduée tàwà. Â é todàwà, ba na guwà tèpa âboro kà Iésu Kériso, ma guwà tèpa âji Ba kà Pwiduée. Wâdé na tà tàwà é pimeaari imudi ma pinaanapô na me gée goo Pwiduée kâjè ma Pwi Ukai Iésu Kériso. Cidòri nyuâawà!

### *Nüma Paulo na é cairà*

<sup>8</sup> Go tapoo goro pwaolé tà Pwiduée kôo goowà diri, naa na nee Iésu Kériso, ba jèe po jèkutâri pitiri gòropuu é cèikî kàwà.

<sup>9</sup> Â go nye tà niimiriwà naa na pwâra pwapwicîri kôo—üu, pâri ma é \*paâjupâra é pwiibà wà Pwiduée. Wâé na go piênawéna kêe gée na diri é

---

**1:2** Roma 16.25-26 \* **1:3** É, ...Pwi gòobàra pwi ukai Davita naa na naiiri âboro... **4** Â napwa naa goo âji èrè na pwicîri, âna wà Pwiduée, âna é paari goro pàtâmee pâ, é Pwina naîê, na é nama é wâro còwâ gée na aubà. É, ...âna é paari pâ, é Pwina naîê na dau pwa pàtâmee... **1:5** Apostolo 26.16-18; Galatia 2.7-9 † **1:5** Go—Grec: Bà. Còo note goo 2 Korénito 1.6. **1:6-7** Nombres 6.25-26

pwâranümoo, na go inapàpari ê Picémara Wâdé goo Pwina naîê.

<sup>10</sup> Go nye ciburà ilari jiié pâ, na go caiwà, wiàna câbawâdé kêe.

<sup>11</sup> Ba nye dau nümoo na go pagòowà, ma jè ipâdi ma wâguwà ê \*aupwényunyuaari me gée goo ê Nyuâaê Pwicîri.

<sup>12</sup> Â jè mwa pipagòojè goro cèikî kâjè naa goo Kériso.

<sup>13</sup> Tèepaa naa goro nabà, âna càcaa pâri ma go paé dariwà. Êco na wâdé na guwà tâmogòori, co tèpa béeò naa na nee Kériso, pâ, jèe dau wâru pai niimiri kôo pâ, na go pwa. Ba wâdé tôo na go còo ê pwâra wakè kôo naa jaawà, pwacèwii ê pai còo kôo, naa [jaa tàpé na càra caa tèpa \*Juif] na pàra napô.

<sup>14</sup> Ba go dau niimiri [diri tèpa âboro]—tàpé na rà pwacèwijiè, ma wà pàra tàpé na pi-ité ê nyamanya kâjè ma wàilà‡; â wà tèpa âboro na rà câmu, ma wà tàpé na bwaa càra caa câmu.

<sup>15</sup> Êkaa na dau nümoo na go caiwà na Roma, ba na go picémara ê Picémara Wâdé naa jaawà.

### *Êre Picémara Wâdé*

<sup>16</sup> Go cèikî ba mwü§ naa goro ê Picémara Wâdé. Ba wàépwiri pwi neemuru wakè kà Pwiduée na dau pwa nii kêe\* târa ma é pa-udò tàpé na rà cèikî naa goo Kériso [ma naa tàra ê \*âji wâro jaaé]—tapoo

---

**1:10** Apostolo 19.21; Roma 15.23    **1:13** Apostolo 19.21    ‡ **1:14** Tàpé na rà pwacèwijiè, ma wà pàra tàpé... Grec: Tèpa Grec ma tèpa Barbare.    **1:16** Maréko 8.38; Apostolo 13.46; 1 Korénito 1.18–24  
 § **1:16** Go cèikî ba mwü—Grec: Câgo caa kamu.    \* **1:16** Neemuru wakè kà Pwiduée, na dau pwa nii kêe—Grec: Ê jè pàtâma Pwiduée.

gée goo wà tèpa Juif béaa, ma tubanabwé naa goo pàra tàpé.

<sup>17</sup> Ba é Picémara Wâdé, âna é paari tâjè tèpa âboro pâ, wà Pwiduée âna é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé†, â é nama jè tèpa âboro na jè tàrù na araé‡. É wàrapwiri tâjè goro é cèikî kâjè. Ba é ina [wà Pwiduée] naa na Tii Pwicîri, pâ, *Wà pwina é cèikî, âna é tàrù na arao. Á o tâa tée é wâro. Habakuk 2.4*

## jè cau tèpa pwa na èpà

(*Naporomee 1.18-3.20*)

<sup>18</sup> Wà Pwiduée, âna é paari, géenidò \*napwéretòotù, é pwâra putàmu kée tà tèpa âboro na èpà. [Â ée mwa tèirà ma naa wârimuru tàrà] wiâra pwâranümarà ma é pâ tûâ kàra na èpà. Ba rà pâiti jii é âjupâra, â rà pwa ma càra caa còo Pwiduée wà pàra tàpé.

<sup>19</sup> Êco na nye pâri ma rà tâmogòori Pwiduée, wiàna nümarà. Ba é jèe nye tòpò [naa na pwâranümajè, wàijè tèpa âboro] é pai pwa wèe ma jè tâmogòorié.

<sup>20</sup> Ba wiàna câjè caa còoê goro du âraporomeejè, â é pipaarié bwàti naa na è pâ pwina é pwa gée na autapoo goo. Ba é tòpò é gòropuu, ma

---

**1:17** Habakuk 2.4; Roma 3.21-22 † **1:17** Tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé—*Il nous a réconciliés*. Ê popai bèepwiri, âna pâra wiâra é auina pâ: *É nama jè tèpa âboro na jè tàrù na araé (justifiés)*, êkaa na napéaati naa na tii bëeni. Còo mwara Tàrù naa na Neeremuru (*Vocabulaire*) naa pwâadàra tii. ‡ **1:17** 1<sup>re</sup> phrase— *Grec: Ba é tàrù kà Pwiduée, âna naa {tà pwi âboro} goro é cèikî kée, ba kà {tàpé na} rà cèikî. 1:19* Apostolo 14.15-17, 17.24-28 **1:20** Job 12.7-9; Psaume 19.2

napwéretòotù, ma diri ê pâ namuru na tâa na. Â pâri ma jè côo pâ, é tâjajè awé, â pwa pàtàmee dâra gòiri.

<sup>21</sup> Êkaa na, rà o mwa wànau târa pai ipwamururà wà tàpé na rà naa càurà naa gooé?

Wà tàpéebà, âna rà nye tâmogòori pâ, nye pwa cè Pwiduée, êco na càra caa pwamainâe ma pwaolé tée, wàra na nùmee goo. Ba rà imwüru naa na é bàutê, â piticèmuru naa goo é auniimiri kàra.

<sup>22</sup> Rà niimiri pâ rà tà manga, êco na rà piwârâu.

<sup>23</sup> Ba rà naa càurà naa goo Pwiduée na é tâa dâra gòiri na muugère kée, ba na rà ipwamaina ê pâ \*ânuurumuru na o tiàurà—ânuuru âboro, ma marü, ma macii, ma dòèa.

### *É panuârà wà Pwiduée*

<sup>24</sup> Géé goo kaa pwiri, na é panuâ tèpa âboro wà Pwiduée, ma rà pwa pâ tûâ na èpà na nùmarà goo. Â rà tubaèpà ê naiirà, â rà pitubakamurà côwâ.

<sup>25</sup> Rà pâ na naaco Pwiduée na é âjupâra, â rà itàari ê nyi duée imudi§. Â rà ipwamaina ê pwina é tòpò jii na rà ipwamaina wà Pwina é tòpò diri! (Êco na [wàijè, âna] wâdé na jè ipwamaina Pwiduée na é âjupâra dâra gòiri! Wâdé na wàra!)

<sup>26</sup> Wàè kaa pwiri, na wà Pwiduée, âna é panuâ tèpa âboro, ba na rà pwa ê tûâ na jè kamu goo. Ba wà pa ilàri kàra, âna jèè càra caa puu ma tèpa pao, â rà puu ma pàra ilàri. Â jèè càcaa wàra ê pai pwa goo!

**1:21** Éféso 4.17–18    **1:22** Jérémie 10.14; 1 Korénito 1.20    **1:23**

Deutéronome 4.15–19; Psaume 106.20    § **1:25** Duée imudi—Grec: *É pwina pwâ*.

27 Ipaiwà naa goo tèpa paaò, ba jèe càra caa ipuu ma wà pa ilàri; ba rà nama dàtirà ê pâ câbawâdé kàra na miiri, â rà ipuu ma pàra paaò! Â êkaa pwiri, na rà tòpi naa na naiirà ê wârimuru kâra jèpa èpà na rà pwa.

28 Ûna rà naa càurà naa goo wà Pwiduée, â é panuârà wiâra ê pâ auniimiri kàra na èpà, â rà pwa ê pâ namuru na càcaa muru a pwa na jè miiri goo.

29-31 Rà pâ nau po dau èpà naa na diri pai pwa wèe, â jèe piaraégò ê tûâ kàra:

Rà tèpa iau;

Rà tèpa iputâmu;

Rà tèpa ipwamainarà;

Rà tèpa ipwa tûâ;

Rà tèpa ipwagoo;

Rà tèpa ipawâmi;

Rà tèpa pi-ina kàra;

Rà tèpa picocoo;

Rà tèpa pièpà;

Rà tèpa pitànyiri;

Rà tèpa piokée, tiagoo na;

Rà pâ nau tèpa pipòtâmwarà âboro.

Càra caa pinünüma naa goo ê èpà na rà pwa, ba gò pûrurà.

Càra caa pitu tà pàra tàpé, ba ticè imeaari goorà.

Càra caa pacoo ipwataâboro kàra, ba rà tèpa pwâ.

Càra caa pitère dàra pa nyaa ma caa kàra.

Càra caa papwicîri Pwiduée, â rà pâ nau tèpa cicaraé.



Rà ciburà pâmari ê pâ na jèpapara tûâ târa pwa pwina èpà.

<sup>32</sup> Wàèpwiri kaa! Rà dau tâmogòori bwàti ê pitûâ kà Pwiduée, â càra caa ipacè naa goo. Jèpwi mwara, âna rà pagòo mwara tàpé na rà pwaduwa kàra. Wâdé na rà bà wà tèpa âboro na wàrapwiri càrarà!

## 2

### *Pitèimuru kà Pwiduée*

<sup>1</sup> [Pwiri gà gére pi-ina tâgà pâ: «Rà nye dau èpà kaa wà tèpa âboro bèeni!»] Wàéco, na gà nye tàgére pwa mwara ê càrarà! Â o po dau pwacoé tâgà na gà ipwamurugà còwâ. Ba wiàna gà pitèira, â gà pipwa wârimuru còwâ tâgà.

<sup>2</sup> Ba jè nye tâmogòori bwàti pâ, é \*târù wà Pwiduée na é pitèi wà tàpé na rà wàrapwiri.

<sup>3</sup> Â wâgà, pwi a gére pwacèwiirà, âna gà gére tèira. Â wàna? Gà gére niimiri pâ, gà uru jii ê pitèimuru kà Pwiduée?

<sup>4</sup> Cägà caa gére còo pâ, é dau pidàpwicâarié naa googà wà Pwiduée, â é nye dau wâdé naa googà? Gà nye gére pa ma piticèmururu naa goo pwiri? É wàrapwiri wà Pwiduée, ba nùmee na gà pitòotéri é wâro'gà.

<sup>5</sup> Éco na tàutâgà goo, ba po dau gòo pûrugà! Â gà nye tà piâjagò è wârimuru'gà. Ba o tèepaa pwi Tòotù na ée mwa paari ê pwâra putàmu kêe wà Pwiduée tà tàpé na rà pwa na èpà. Â ée mwa paari ê pai târù kàra ê pitèimuru kêe.

<sup>6</sup> «Ba wà tèpa âboro, âna rà jèpa tòpi ê jèpa câmarà\*, wiâra jèpa wakè kàra.»

<sup>7</sup> Wà pàra tàpé, âna rà ipwadàra ma rà pwa ê pwina wâdé, ba na é wâdéarirà wà Pwiduée†. Â rà mudàra ê aupwényunyuâari kêe, ma ê wâro na ticè pwâadèrèè na wâjaaé. Â wà Pwiduée, âna ée mwa nama rà wâro awé jaaé.

<sup>8</sup> Êco na wà pàra tàpé, âna rà cicaraé, â càra caa pitère dàra ê âjupàra, â rà nye tà ciburà pwa ê tûâ na èpà. Â wà Pwiduée, âna ée mwa putàmurirà, â ée mwa naa wârimuru tàra.

<sup>9</sup> Wà diri tàpé na rà pwa na èpà—wà tèpa \*Juif ma pàra tàpé na càra caa tèpa Juif—âna o pwaée kàra, â rà o mwa tâa na aré ma tòina.

<sup>10</sup> Â wà diri tàpé na rà pwa pwina wâdé—wà tèpa Juif ma wà mwara pàra tàpé na càra caa tèpa Juif—âna rà mwa tòpi jii wà Pwiduée ê pwényuâa ma muugère, ma ipwamaina ma pinaanapô.

<sup>11</sup> Ba câé caa ipwaké goro âboro.

### *Ipaiwà wiàna pwa Naèà, é ticè Naèà*

<sup>12</sup> Wà tèpa Juif, âna tâa tàra ê \*Naèà kà Moosé, â wà pàra tàpé, âna tiâu jaarà ê Naèà. [Êco na ipaiwà wàilà. Ba] na rà pwa na èpà, â ée mwa tèirà ma pwa wârimuru tàra wà Pwiduée. Â ê pitèimuru kêe tà tèpa Juif, âna o pâra wiâra ê Naèà.

<sup>13</sup> Wiàna tâa tâjè ê Naèà, â wiàna câjè caa pitère dàra, â o [coo ê wârimuru kêjè]. Êco na, wiàna jè pitère dàra, â wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô

**2:6** Psaume 62.13; Proverbes 24.12; Mataio 16.27; 2 Korénito 5.10

\* **2:6** Câma—Récompense. Pumara wakè. † **2:7** Ba na é wâdéarirà wà Pwiduée—Grec: Rà mudàra é muugère. **2:8** 2 Tésalonika 1.8

naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè \*târù na araé.

<sup>14</sup> Wà tàpé na càra caa tèpa Juif, âna càra caa tâmogòori ê Naèà. Êco na, ûna rà wâro wiâra \*pwâratùra-nigée-goorà, âna, pwacèwii na rà wâro wiâra ê Naèà‡.

<sup>15</sup> Â rà nye tà paari pâ, é nye tâa na pwâranümarà ê Naèà. Â ê pwâratùra-nigée-goorà, âna é \*paâjupâra pwiri. Ba, na pàra pàara, âna rà pitòtirà còwâ, â na pàra pàara, âna rà ipwamururà còwâ.

<sup>16</sup> Jè o mwa còo bwàti na Tòotù kâra Pitèimuru. Ba wà Pwiduée, âna é nama é pitèi ê pwina cârù na pwâranüma diri tèpa âboro wà Kériso Iésu. Â wàépwiri pwi \*Picémara Wâdé na go inapàpari.

### *Ba Isaraéla ma Naèà*

<sup>17</sup> Wâgà, pwina gà pwi Juif, gà nama pàagà ê Naèà, â gà pi-ina kâgà, ba gà pwi âboro kà Pwiduée.

<sup>18</sup> Â gà ina pâ gà tâmogòori ê câbawâdé kée; â é pitu tâgà ê Naèà, ma gà tâmogòori cè pai pâra'gà na wâdé.

<sup>19</sup> Â gà niimiri pâ gà pwi a pipopa tèpa bwi, â gà pwi pwéelaa kà tàpé na rà tâa na bàutê.

<sup>20-21</sup> Â gà pwi a picòo tàpé na càra caa tâmogòori pwa pwina wâdé. Â gà pwi a pacâmuri tàpé na bwaa càra caa gòoS. Ba gà niimiri pâ, tâa tâgà ê autâmogòorimuru ma ê âjupâra, me géé goro ê Naèà.

---

**2:14** Apostolo 10.35 ‡ **2:14** 2<sup>e</sup> phrase—Grec: *Ûna rà pwa, géé goorà, é pwina é ina ê Naèà, â rà pâ nau {tèpa} naèà kâra, wàilà còwâ.*

**2:20-21** 2 Timotéo 3.5 **2:20-21** Mataio 23.3-4 § **2:20-21** *Tàpé na bwaa càra caa gòo—Grec: Tèpa nari èpo.*

Pwiini! Gorodà na câgà caa picòogà còwâ? Ba gà ina tà pàra tàpé pâ, na rà cibwaa mura, â wâgà, âna gà pwi a mura!

<sup>22</sup> Â gà papwicîri ê toomura, â wâgà, na gà pwi a toomura! Â gà èpàri ê pâ duée imudi, êco na gà mura [pâ ânuurà] géé na pâ wâra pwapwicîri kàra\*!

<sup>23</sup> Gà pi-ina kâgà, ba tâa jaagà i Naèà, êco na câgà caa pitère dâra! Â gà gére tubaèpà tà Pwiduée goro ê tûâ'gà.

<sup>24</sup> Ba jèe nye wii naa na \*Tii Pwicîri pâ: *Â gà pwi majoroé ma wà tàpé na càra caa tèpa Juif, âna rà pi-ina ba èpà ê nee Pwiduée.* *Ésaïe 52.5*

### *Âji kamaî*

<sup>25</sup> [Wâgà na gà pwi Juif, âna pwa \*kamaî tâgà.] Â wiàna gà pacoò ê Naèà, â ê pai pwa kamaî'gà, âna piâjimuru. Êco na, wiàna câgà caa pitère dâra ê Naèà, â o piticèmururu naa goo ê pai pwa kamaî'gà.

<sup>26</sup> Wà tàpé na càra caa tèpa Juif, âna càcaa pwa kamaî tàra. Êco na, wiàna rà pitère dâra ê Naèà kà Pwiduée, â wà Pwiduée, âna é còorà ma rà pwacèwii tàpé na pwa kamaî tàra.

<sup>27</sup> O wailà na rà pitèigà, wâgà, pwi Juif, na pwa kamaî tâgà. Â gà o tòpi ê wârimuru na dau maina. Ba gà tàgére tâmogòori ê Naèà, êco na tàutâgà na gà pitère dâra.

---

\* **2:22** Gà mura...géé na pâ wâra pwapwicîri kàra—é, Câgà caa tòimiri ê neemuru na pwicîri. Pwiri wà pàra tèpa Juif, âna rà icuri pâ ânuuru duée, na me géé na pâ wâra pwapwicîri kà tàpé na càra caa cèikî naa goo Pwiduée. Muru na pwicîri naa na Naèà. (Còo Deutéronome 7.25.) **2:24** Ésaïe 52.5 **2:26** Galatia 5.6

28 Gona wàilàapà tèpa âji Juif? Câjè caa tèpa Juif, gée goro ê pâ muru na jè cõo goro âraporomeejè. Â ê âji kamaî, âna càcaa ê câmu kêe na pwa naa na naiijè tèpa âboro.

29 Jè tèpa âji naî Pwiduée†, gée goro ê wakè kêra Nyuâaê Pwicîri naa na pwâranümajè. Â càcaa ê naèa na pwa pwiri. Â wiàna wàrapwiri, â dau pwacoé naa goojè tèpa âboro ma jè ipwamainajè mwara. Â nye wàco wà Pwiduée na pâri ma é ipwamainajè.

### 3

#### *Dau tàrù pwina é pwa wà Pwiduée*

1 Wiàna wà pwi jè âboro, âna é pwi \*Juif, â gona muru na wâdé, é, muru na càcaa wâdé? Â é pwa \*kamaî, âna pwamuru naa goo pwiri?

2 Ûu, nye dau wâdé ba kêe naa na pâ muru na wâru. Ba wà Pwiduée, âna é naa tà tèpa Juif é popai kêe, ba na rà wéaari.

3 Wiàna wà pàra tàpé gée goorà, âna càra caa wéaari é pâ auinabéaa kêra tée, â gona wà Pwiduée, âna o câé caa wéaari é pâ auinabéaa kêe tàra?

4 Akaé! Ba wiàna rà pwâ wà tèpa âboro, â wà Pwiduée, âna wàè Pwiduée na é \*tàrù, â é nye wakè na âjupâra. Ba jèe nye wii naa na \*Tii Pwicîri pâ:

*Na gà tùra, co Pwiduée,  
â gà tàrù ma âjupâra.  
Tèpa âboro diri,*

---

2:29 Deutéronome 30.6; Kolosé 2.11 † 2:29 Tèpa âji naî Pwiduée—Grec: Tèpa Juif, tàpé na pwa kamaî tàra. 3:4 Psaume 51.6

*âna rà côoina popai'gà.  
 Â gà nye ciburà piétò,  
 jii tàpé na rà pitòtigà.*

Psaume 51.6

<sup>5</sup> Napwa naa goo pâ tûâ kâjè na èpà, âna rà paari pâ, nye ticè èpà goo Pwiduée. Â géé goo kaa pwiri, â rà ina pàra tàpé\* pâ: «Càcaa wâdé wiàna é pwa wârimuru tâjè wà Pwiduée, [ba pâ tûâ kâjè na èpà, âna paari pai wâdé kêe]!»

<sup>6</sup> Akaé! Ba wiàna wârapwiri, â pwiri càcaa tàrù é pai pwa kà Pwiduée, â pwiri o wànau târa cè pai tèi kêe tèpa âboro ni gòropuu?

<sup>7</sup> [Â wâgà, pwiri gà pwacèwii tàpéebà, â gà gére niimiri pâ] 'Ê pâ tûâ kô na èpà, âna paari pâ, piwéna jiiè é pwina é pwa wà Pwiduée. Â jè côoinari pai muugère kêe goo. Êkaa na càcaa tàrù na é pwa wârimuru tôo goo wà Pwiduée.'

<sup>8</sup> [Bwa. Gà cibwaa ina pwiri. Ba nye ipaiwà] na jè ina pâ: «Wâdé na jè pwa na èpà, ba na o tèepaa é pwina wâdé!» (Â pwa pàra tèpa pwâ na rà ina pâ, go ina pwiri. Â wà tàpéebà, âna pâri ma pwa wârimuru târa.)

*Ticè âboro na é tàrù na ara Pwiduée*

<sup>9</sup> Jè ina pâ wànau naa goobà, wàibà tèpa Juif? Gona bà piwéna jii wà pàra tàpé na ara Pwiduée? Bwa! Càcaa wârapwiri! Ba go jèe nye ina pâ: Êdiri pâ âboro, âna rà jèe cau piênawéna kâra é [auniimiri

\* **3:5** Rà ina pàra tàpé—Grec: *Go tùra pwacèwii tèpa âboro.* **3:9** Roma 1.18-2.24, 3.23

kàra na] èpà—wà tèpa Juif ma wà mwara tàpé na  
càra caa tèpa Juif.

<sup>10</sup> Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Nye ticè pwi jè âboro  
cèna é tàrù na ara Pwiduée.  
Nye ticè ji pwina caapwi wàé!*

<sup>11</sup> *Nye ticè jè âboro  
cèna é wâro naa âjupâra.  
Nye ticè pwina é mudà Pwiduée!*

<sup>12</sup> *Rà nye cau naa càùrà  
naa goo Pwiduée.  
Rà cau tèpa âboro na rà èpà.  
Nye ticè na pwa na wâdé.  
Nye ticè ji pwina caapwi wàé!*

Psaume 14.1-3

<sup>13</sup> *Na rà tùra, âna pimo;  
piârailu ûmemeerà.  
Ba rà pigòé ma tubé.*

Psaume 5.10

*Popai kàra, âna pwacèwii aru.  
Rà utijè pwacèwii dòèa.*

Psaume 140.4

<sup>14</sup> *Maina tojii na pwârà.  
Jè maagé goo pwâratùra kàra.*

Psaume 10.7

<sup>15</sup> *Rà nye itàa co, nau ipòtàmwara.*

<sup>16</sup> *Wâna rà pâ wé, na rà tòdidiri.  
Rà câmi é aré ma tojii.*

<sup>17</sup> *Càra caa tâmogòori  
é naigé mara pinaanapô.*

Ésaïe 59.7-8

18 *Ba càra caa papwicîri Pwiduée.*

Psaume 36.2

19 Napwa naa goro ê \*Naèà, ma ê pâ popai na wâna, âna mara tatée wà tàpé na é naa ba kàra ê Naèà [wà tèpa Juif]. É paari diri pâ tûâ kà tèpa âboro na càcaa \*târù na ara Pwiduée, â na ée mwa pitèirà goo. Â nye ticè jè âboro naa gòropuu diri cèna pâri ma é ipwamuruê.

20 Ba nye ticè jè âboro cèna é ina pâ é pwi âboro na é târù na ara Pwiduée goro cè pai pitère dâra kêe é Naèà. Ba ê wakè kâra ê Naèà, âna, na rà tâmogòori tèpa âboro pâ, rà tèpa âboro na rà èpà.

## **pai nama jè târù na ara pwiduée goro cèikî kâjè**

*(Naporomee 3.21-5.21)*

21 Nabàni, âna é jèe paari wà Pwiduée é pai pwa goo, ma jè o tèpa âboro na jè târù na araé. Â, na é nye pwa, âna nye ticè Naèà. Ba ê Naèà kà \*Moosé ma ê pâ popai kà tèpa \*péroféta, âna rà nye po \*paâjupâra co é pwina é pwa wà Pwiduée.

22 Ba wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè târù na araé, wiâra é cèikî kâjè. Â é pwa tà diri tèpa âboro na rà cèikî naa goo Kériso, â nye ticè ipwaké goo.

23 Ba jè cau pwa na èpà diri, â jè wâiti jii é pwényuâa ma muugère kà Pwiduée.



24 Â wà Pwiduée, géé goro ê \*pimeaari imudi kêe, âna é naa tâjè ê âraimeai na wàrapwiri —[ê pinaanapô, na é tòpò naa nabibiu kâjè ma wàé. Â é nama pwacèwii na câjè mu caa pwa na èpà] ba na jè tèpa âboro na jè tàrù na araé. Ê pwiibà, âna âraimeai kêe tâjè, na é naigé mee wà Kériso Iésu, na é tipijè jii ê pâ na èpà.

25-26 Wà Pwiduée, âna é naa wà Kériso, ba na é pwi \*ârapwaaìlò ba kâjè. Géé goo é domii kêe, â wà Pwiduée, âna é pwanauri ê pâ èpà kâjè tèpa cèikî naa gooé. Â wàépwiri na é paari pâ, tàrù ê pai pwa kêe. Ba béaa, âna é pidàpwicâarié naa gooje, â câé caa pwa wârimuru tâjè goro èpà kâjè. Â nabà, âna é nama jè tèpa âboro na jè tàrù na araé, na jè cèikî naa goo Iésu.

### *É paâjupâra Naèà ê cèikî kâjè*

27 Géewê, âna o ticè majoroé ma jè pi-ina kâjè. Â piticèmururu naa goro é pai pitère dàra ê Naèà. Ba é pwina é âjimuru, âna cèikî.

28 Ba go ina tàwà pâ: Wà Pwiduée, âna [é jè tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè tàrù na araé, wiâra cèikî kâjè. Â càcaa géé goo é pai pacoò kâjè ê Naèà.

29 Wànau, gà niimiri pâ, wà Pwiduée, âna é nye Pwiduée kà tèpa Juif co? Â gona câé caa Pwiduée kà pàra tàpé mwara? Akaé, ba é Pwiduée kâra gòropuu diri†!

---

3:24 Roma 5.1    3:29 Roma 10.12    † 3:29 Gòropuu diri—Grec:  
Pàra tèpa Ba (les païens).

<sup>30</sup> Ba é nye caapwi co wà Pwiduée. Ba wàé na ée mwa nama rà tèpa âboro na rà tàrù na araé wà tèpa Juif, wiâra cèikî kàra. Â wàé mwara na ée mwa nama rà tàrù na araé pàra Ba, wiâra cèikî kàra.

<sup>31</sup> Êco na jè cibwaa niimiri pâ, piticèmuru naa goo é Naèà, wàrapwiri goro é cèikî kâjè. Bwa! Càcaa wàrapwiri! Ba é cèikî kâjè, âna é paâjupâra é Naèà.

## 4

### *É pwi a cèikî wà Abéraama*

<sup>1</sup> Jè o ina pâ wà nau naa goo wà \*Abéraama, pwi jojoorojè\*? Dà cè câmaé géé goro é wakè na é pwa?

<sup>2</sup> [Nye ticè.] Càcaa géé goo é pwina é pwa, na é jèe pwi âboro na é \*tàrù na ara Pwiduée. Â càcaa pâri ma é pi-ina kêe.

<sup>3</sup> Ba jèe nye wii naa na \*Tii Pwicîri pâ: Wà Abéraama, âna é cèikî naa goo Pwiduée, â géé goro é cèikî kêe, âna wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na é tàrù na araé. *Genèse 15.6*

<sup>4</sup> Napwa naa goo wà pwi jè âboro na é pwi a wakè, âna é mwani na é tòpi, âna wârié goro wakè kêe, â càcaa po mwani naa wàrapwiri.

<sup>5-6</sup> Êco na càcaa ipaiwà naa goo wà pwi âboro na nùmee na é wâdé na ara Pwiduée, ba ticè wakè na pâri ma é pwa. Â wâdé co é cèikî kêe naa goo Pwiduée. Géé goo é cèikî kêe, âna wà Pwiduée, âna

---

**3:30** Deutéronome 6.4; Galatia 3.20      **3:31** Mataio 5.17      \* **4:1** *Abéraama, pwi jojoorojè*—Grec: *Abéraama, pwi jojoorojè wiâra é nairi âboro. Wà Abéraama, âna é pwi jojooro tèpa Juif. Êco na é pâ nau pwi jojooro mwara, diri tàpè na rà cèikî naa goo Pwiduée. (Còo du nee tii 11 ma 12.)*      **4:3** Genèse 15.6; Galatia 3.6

[É tòpò pinaanapô naa nabibiu kàru ma wàé, â] é nama é pwi âboro na é tàrù na araé.

Wà ukai \*Davita, âna é nyabiri é ipwàdéé kà pwi âboro na wàrapwiri, na é ina pâ:

*7-8 Rà nye ipwàdéé kaa  
wà tàpé na nuwarà.  
É pa jìrà tojii  
wà Pwiduée Caa.  
Rà puràra wàilà,  
ba pwanauri awé  
diri pâ èpà.  
Câé mwa caa côo  
é pwina rà pwa!*

Psaume 32.1-2

*Càcaa kamaî na nama jè wâdé*

<sup>9</sup> È ipwàdéé [na é ina wà Davita] âna gona nye kà tèpa \*Juif co? Bwa. Nye kâra diri é pâ Ba. Ba ia go jèe nye mara ina pâ: *Wà Abéraama, âna é cèikî naa goo Pwiduée, â géé goro é cèikî kêe, âna wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na é tàrù na araé. Genèse 15.6*

<sup>10</sup> Ba wiidà na wà Pwiduée, âna é nama tàrù wà Abéraama na araé? Pwiri géé na càùru é \*kamaî kêe? Bwa, càcaa géé na càùé, â nye béaa.

<sup>11</sup> Ba wà Pwiduée, âna é nye nama é tàrù na araé, na bwaa càcaa pwa kamaî tée, géé goro é cèikî kêe naa goo Pwiduée. Â géé na càùé, â é tòpi é câmu wà Abéraama goro é kamaî kêe, na paari pâ, ée mwa bàra tàrù na ara Pwiduée géé goro é cèikî kêe.

Â, na wàrapwiri, â wà Abéraama, âna é jèe pâ nau caa kà diri tèpa cèikî naa goo Pwiduée na càcaa pwa

kamaî tàra. Â wà diri tàpéebà, âna wà Pwiduée, âna é nye nama rà tèpa âboro na rà tàrù na araé.

12 Wà Abéraama, âna é nye pwi caa kà tàpé na pwa kamaî tàra, [âna wà tèpa Juif] wiàna rà pâra na cèikî, wiàra naigé na ia é pwa. Ba wàé, âna é cèikî naa goo Pwiduée, béaa kêra ê pai pwa kamaî tée.

### *Auinabéaa kà Pwiduée tà tèpa cèikî*

13 Wà Pwiduée, âna é ina tà Abéraama ma wà tèpa gòobèrèè, pâ, ée mwa naa tàra ê gòropuu diri. Càcaa géé goro na é pitère dàra ê \*Naèà wà Abéraama. É wàrapwiri tée wà Pwiduée, ba é jèe nama é pwi âboro na é tàrù goro cèikî kêe.

14 Ba wiàna pwi aupwényunyuâari bèepwiri, âna kà tàpé na rà pitère dàra ê Naèà kà \*Moosé, â pwiri piticémuru naa goo ê cèikî bau i pwi ia é ina wà Pwiduée.

15 Bwa! É Naèà, âna é pame co é wârimuru [tà tàpé na pwa na rà wârori ê Naèà. Ba pwacoé na rà pâra wiàra diri]. Â wiàna nye ticè naèà, â pwiri [nye ticè napârajè na jè wârori. Â] nye ticè pai pitanami kêjè.

16 É aupwényunyuâari [na é ina wà Pwiduée] âna me géé goro ê \*pimeaari imudi kêe, â géé goro mwara é cèikî kà Abéraama. Â rà pâra na tâa na tèpa gòobèrèè. Â càcaa kà tàpé co na rà pâra wiàra ê naèà; â kà pâra tàpé mwara na rà cèikî naa goo Pwiduée, pwacèwii Abéraama, pwi caa kêjè diri.

17 Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Go pwa ma gà pwi caa kêra ê pâ Ba na wâru. Genèse 17.5* Êkaa na

4:13 Genèse 17.4-6, 22.17-18; Galatia 3.29

4:14 Galatia 3.18

4:15 Roma 3.20, 5.13

4:16 Galatia 3.7

4:17 Genèse 17.5

é pwi caa kâjè wà Abéraama, ba é cèikî naa goo wà Pwiduée. [Ba é tâmogòori pâ wà Pwiduée, âna pâri ma é pacoo ê auinabéaa kêe.] Ba wà Pwiduée, âna wàé na é pawâro còwâ tèpa bà. Â wàé mwara na é tòpò ê pwina bwaa âmuê, na câjè caa pâji pâmari naani gòropuu.

**18-19** Ûu, é nye wâari wà Abéraama naa goro i pwi ia é ina tée wà Pwiduée, â é pidàpwicâariê goro tapacîri. Ba é cèikî naa goo Pwiduée na ia é ina tée pâ: *O dau wâru awé tèpa gòobàragà.* *Genèse*

**15.5** Â êkaa pwiri, na é pâ nau *pwi caa kâra ê pâ Ba na wâru.* *Genèse 17.5*

Ê cèikî kà Abéraama, âna é cimwü. Êco na jè muru na pwacoé, ba jèe po 100 naja kà Abéraama, â é jèe pâmwünyabweri na é bà. Â wà Sara, tô wâdèe, âna jèe càcaa pâri ma é ipièrù.

**20** Êco na câe caa pidumapiê, â é nye cèikî naa goro ê auinabéaa kà Pwiduée. Â ê cèikî kêe, âna é pagòoé, â é nye ipwamaina Pwiduée.

**21** Ba é tâmogòori pâ, wà Pwiduée, âna dau pwa pàtâmee, ma é pacoo i pwi ia é mara ina tée.

**22** Â wàé kaa pwiri, na wà Pwiduée, âna é *nama é pwi âboro na é târù Abéraama na araé.* *Genèse 15.6*

### *Popai ba kâjè mwara*

**23** Ê pâ popai bèepwiri, âna càcaa kà wà Abéraama co,

**24-25** â popai ba kâjè mwara. Ba é jèpa còo ê cèikî kâjè wà Pwiduée, â ée mwa tòpijè. Wàé na é naa Iésu, Pwi Ukai kâjè, ba na é pwa wârimuru goro é

pâ èpà kâjè, [tiagoro ê pai bà kêe]. Â wà Pwiduée, âna é pawâroé còwâ géé na aubà, ba na [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè tàrù na araé.

## 5

### *Pinaanapô naa nabibiu kâjè ma Pwiduée*

<sup>1</sup> Wà Pwiduée, âna é nama jè tèpa âboro na jè \*tàrù géé goro ê cèikî kâjè. Â nabàni, âna jè tâa na é pinaanapô ma wà Pwiduée na é naigé mee wà Pwi Ukai kâjè, Iésu Kériso.

<sup>2</sup> Géé goro ê cèikî kâjè naa gooé, â jèè pâri ma jè pàdari Pwiduée, ba é naigé kâjè wà Iésu. Â jè jèè tòpi ê \*pimeaari imudi kêe, â jè wârori nabà. Â jè jèè ipwàdéé, ba jè cimwü naa na é cèikî kâjè, pâ, jè o tòpi ê câmajè—pai tâa kâjè na é pai maina ma muugère kà Pwiduée\*.

<sup>3</sup> Jèpwi mwara, âna jè ipwàdéé na pâ aré kâjè, ba jè tâmogòori pâ, é aré, âna é nama jè pidàpwicâarijè.

<sup>4</sup> Â, na jè pidàpwicâarijè, â jè cimwü naa na pâ tacai. Â, na jè cimwü, â o pimaina too ê cèikî kâjè, na jè tapacîri [é auinabéaa kà Pwiduée].

<sup>5</sup> Â é cimwü ê cèikî kâjè naa gooé, ba o cáé mwa caa panuâjè wà Pwiduée. Ba jèè dipitiri pwâranümajè ê pimeaari kêe na dau maina awé, na é pinaigé mee é Nyuâaê Pwicîri, na jèè naa tâjè.

### *É bà ba kâjè na jè bwaa èpà*

---

\* **5:2** Grec: *Ba géé gooé na tàpiri tâjè ê pimeaari imudi bèepwiri, â jè cimwü naa na, â jè ipwàdéé, naa na auwâari, goro ê pai maina ma muugère kà Pwiduée.* **5:3** Jacques 1.2-3; 1 Pétèru 1.5-7

<sup>6</sup> Ba, na bwaa nye càcaa pâri [ma jè ipa-udòjè] â wà Kériso, âna é jèe bà ba kâjè, wàijè tèpa âboro na jè èpà, na pwi pàara, na é jèe nye dàbacoò wà Pwiduée.

<sup>7</sup> [Â jè pinünüma cai naa goo ni]: Po dau pwacoé ma jè bà ba kà pwi âboro na \*târù ê wâro kêe. Â matâra pâ, pwa nii ma gòo kâjè ma jè bà ba kà pwi âboro na é dau meaari pàra tàpé†.

<sup>8</sup> Êco na wà Kériso, âna é bà ba kâjè na jè bwaa tèpa âboro èpà. Wàé kaa pwiri, na wà Pwiduée, âna é paari ê pimeaari kêe ba kâjè.

<sup>9</sup> Â nabàni, âna é jèe nama jè târù na araé goro ê pai pwa \*ârapwaailò kêe—[ê pai bà kà Kériso]. Â wiàna é pwa ê muru na maina na wàrapwiri, â wà Kériso, âna ée mwa pa-udòjè jii ê wârimuru [na Tòotù na ée mwa pitèi tèpa âboro na wà Pwiduée].

<sup>10</sup> Ba, na pàara na jè bwaa tèpa cicara wà Pwiduée, â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé goro pai bà kà Pwina naîê. Â wiàna é wàrapwiri tà tèpa cicaraé, â ée mwa upajè goro pai wâro [côwâ] kà Pwina naîê, nabàni na jè jèe tèpa bée.

<sup>11</sup> Â jè ipwàdéé ma ipwamainaê, géé goo Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso, na é jèe tòpò é pinaanapô bèepwiri.

### *Adamu ma Iésu Kériso*

<sup>12</sup> [Wàéni ê pwina tèepaa]: Ê Èpà‡, âna jèe tèepaa me naa gòropuu, ê majoroé pwi caapwi âboro, wà

† **5:7** Na é dau meaari pàra tàpé—Grec: Na é wâdé. **5:8** Ioane 3.16; 1 Ioane 4.10 **5:9** Roma 1.18, 2.5 **5:12** Genèse 3.6; Roma 6.23

‡ **5:12** Ê Èpà—Le péché, le mal. Ê câbawâdé na tâa na pwâranüma diri tèpa âboro, âna cètùujè, ba na jè pwa ê pâ na jèpapara muru na èpà.

\*Adamu. Â ê Èpà, âna é pwa ma jè bà, wàijè diri tèpa âboro. Ba jè cau pwa na èpà, â jè o cau bà.

<sup>13</sup> Ba jèe wâni gòropuu ê Èpà, béaa kêra ê pai naa é Naèa kà Pwiduee tà \*Moosé. (Êco na, na bwaa ticè naèa, â câjè caa naa nümajè naa goro ê pâ èpà na jè pwa.)

<sup>14</sup> Êkaa na, tapoo na pàara kà Adamu, tèepaa naa goo wà Moosé, â pwa nii kêra ê pwâra bà naa goro tèpa âboro. [Ba rà cau bà.] Ipaiwà wiàna càra caa pwa é pwi èpà na ia é pwa wà Adamu. (Ba wàé, âna é pwa é pwina é papwicîri jiié wà Pwiduee.)

Napwa naa goo wà Adamu, âna é pwi ânuuru Pwina ée mwa tèepaa.

<sup>15-16</sup> Êco na càru caa ipaiwà. Ba é èpà na é pwa wà pwi caapwi âboro, wà Adamu, âna po dau pi-ité jii é âraimeai na é naa naa goro piticèmururu naa goo§ wà Pwiduee na é naigé mee pwi caapwi âboro, Iésu Kériso. Gée goo é èpà kà Adamu, âna rà cau bà diri é pâ âboro. Â gée goro é pwina é pwa wà Kériso, âna rà cau tòpi é pâ aupwényunyuâari na é naa wà Pwiduee naa na pimeaari imudi kêe.

Ba é èpà kà Adamu, âna é pame é pitèimuru ma wârimuru. Â ê âraimeai na é nye naa naa goro piticèmururu naa goo wà Pwiduee, âna é pame pai tipijè, wàijè pâ âboro na jè wâru. Â ipaiwà, wiàna dau wâru pâ èpà kêjè. Ba dau pwa pàtamara é pimeaari imudi kà Pwiduee jii i èpà kà Adamu.

<sup>17</sup> Ba gée goro é èpà kà pwi caapwi âboro, wà Adamu, â é pwâra bà, âna é piétò jii diri pâ

---

§ 5:13 Roma 4.15 § 5:15-16 Naa, naa goro piticèmururu naa goo—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Naa imudi.



âboro. Êco na wà Pwiduée, âna é naa tâjè naa goro piticèmuru naa goo ê aupwényunyuâari kêe na é naigé mee pwi caapwi âboro, wà Iésu Kériso. Â é nama [pwacèwii na câjè mu caa pwa na èpà, ba na] jè tèpa âboro na jè tàrù na araé. Â é nama jè piétò naa na \*âji wâro.

<sup>18</sup> [Go ina mwara pâ]: Gée goro ê tûâ na èpà kà pwi caapwi âboro, â êdiri pâ âboro, âna cau tèirà ma pwa wârimuru târa. Â gée goro ê tûâ na wâdé kà pwi caapwi âboro, â wà Pwiduée, âna é tipi diri tèpa âboro, ma rà wâro. Â é nama rà tèpa âboro na rà tàrù na araé.

<sup>19</sup> Ba wà pwi âboro na é caapwi, wà Adamu, âna câé caa pitêre dà Pwiduée. Â gée goo kaa pwiri, âna êdiri pâ âboro, âna rà jèe pâ nau tèpa pwa na èpà. Â wà pwi âboro na é caapwi, wà Iésu Kériso, âna é nye pitêre dà Pwiduée. Â gée goo pwiri, na wà Pwiduée, âna [ée mwa tòpò pinaanapô naa nabibiu kêra diri pâ âboro ma wàé, â] é nama rà tèpa âboro na rà tàrù na araé.

### *É piétò ê pimeaari kà Pwiduée*

<sup>20</sup> Ūna é tèepaa me ê Naèà, â rà pâ nau dau pimaina too ê èpà. Êco na é aupwényunyuâari kà Pwiduée, âna o nye dau pimaina too awé.

<sup>21</sup> [Âgo tubanabwé naawê ê auniimiri bèeni]: Na pàara béaa, âna é piétò ê Èpà. Ba é pame ê pwâra bà [naa goo diri pâ âboro gòropuu]. Â nabàni, âna piétò ê pimeaari imudi kà Pwiduée. Ba é pame tâjè é pinaanapô ma tàrù na é naigé mee Iésu Kériso,

Pwi Ukai kâjè. Â é naa tâjè ê \*wâro dâra gòiri jaa Pwидуée.

## **pai wâro kâjè na bwaa âmuê**

### **6**

*(Naporomee 6-9)*

*Na upwaajà è â jè bà â jè wâro còwâ ma Kériso*

<sup>1</sup> O dà cèna jè ina? Gona jè o bwaa ciburà pwa na èpà, ba na wà Pwидуée, âna ée mwa paari tâjè ê \*pimeaari imudi kèe na maina awé?

<sup>2</sup> Bwa. Jè cibwaa pwa na wàrapwiri! Ba jèe nye ticè pàtàmara pwâra bà naa goojà. Â gorodà na jè bwaa nye tà ciburà pwa na èpà?

<sup>3-4</sup> Ba guwà tâmogòori bwàti pâ, gée goo è pai \*upwaajà naa najawé, â jè caapwi ma wà Kériso Iésu. Pai ina wèe pâ, na ia upwaajà, â pwacèwii na jè bà, [â pwànirijè ma wàè]. Êco na wà Pwiduée Caa na é maina ma muugère ma pwa pàtamee, âna é pawâro wà Kériso gée na aubà, ba na o wàijè mwara, âna jè o wârori è wâro na bwaa âmuê.

*Wâro kâjè ba kà Pwiduée*

<sup>5</sup> Ba jè jèe caapwi ma wàé, gée goro è pai bà kâjè. Â jè o caapwi ma wàé naa na pai o wâro còwâ kâjè gée na aubà.

<sup>6</sup> Wâdé na guwà tâmogòori bwàti ni, pâ: Ê wâro kâjè béaa, âna é jèe bà naa goro \*satauro ma wà Kériso. Â jèe tubatiâu è pàtàmara Èpà na tâa na pwâranümajè. Â jèe câjè caa tèpa \*ênawéna kîri kâra Èpà\*.

---

**6:3-4** Galatia 3.27    **6:3-4** Kolosé 2.12    **6:6** Galatia 5.24    \* **6:6**  
Èpà—Péché. Còo note goo Roma 5.12.

7 Ba wà pwina é bà, âna jèè dàgòtùé jii ê pàtàmara ê Èpà.

8 Â wiàna jèè bà ma wà Kériso, â jèè cèikî mwara pà, jèè o wâro còwâ ma wàé.

9 Ba jèè tâmogòori pà, na tòotù na é wâro còwâ géé na aubà wà Kériso, â o jèè cáé mwa caa bà còwâ. Ba ê Maagé Bà, âna jèè ticè nii kèe naa gooé.

10 Ba ûna é bà wà Kériso, â é jèè dàgòtù é pàtàmara ê Èpà dâra gòiri awé. Â nabàni, âna é wârori é wâro kèe ba kà Pwiduée.

11 Â wâguwà mwara, âna wâdé na guwà tâmogòori pà, pwacèwii na guwà jèè bà, â jèè ticè pàtàmara Èpà naa goowà. Â guwà wâro, ba guwà caapwi ma Kériso Iésu. Â é wâro kàwà, âna guwà wârori ba kà Pwiduée.

12 Â wâdé na guwà wâro pwacèwii na ticè pàtàmara ê Èpà naa na naiiwà na ée mwa bà na cè jèè tòotù. Êkaa na guwà cibwaa pitêre dâra é aunünüma na èpà kâra naiiwà.

13 Guwà cibwaa naa cè ére géé goro naiiwà, ma é piênawéna kâra Èpà, wàra pà neemuru wakè târa pwa na èpà. Bwa. Guwà ipanuâwà tà Pwiduée, ba na guwà tèpa ênawéna kèe. Ba guwà pwacèwii tèpa âboro na wâro còwâ géé na aubà.

14 Ba jèè càcaa é \*Naèà na é pitûâ kàwà, â jèè nye é pimeaari imudi kà Pwiduée. Â êkaa pwiri, na guwà cibwaa pwa ma é pitûâ kàwà é Èpà.

### *Jèè tèpa ênawéna kà Pwiduée*

15 Guwà cibwaa ina pâ: «Wâdé na jè pwa na èpà, ba é pimeaari imudi kâ Pwiduée, na é pitûâ kâjè, â càcaa é Naèà.»

16 Bwa! Gona câguwà caa tâmogòori pâ, wiàna guwà pipanuâwà tà pwi jè âboro, ba na guwà tèpa ênawéna kîri kêe, â guwà pitêre dèe. Wâpà wiàna guwà tèpa ênawéna kâra èpà, é, wâpà wiàna guwà tèpa ênawéna kâ Pwiduée. Wiàna guwà pitêre dâra é èpà, â guwà o bà. Â wiàna guwà pitêre dà wà Pwiduée, [â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâwà ma wàé] â é nama guwà tèpa âboro na guwà \*târù na araé.

17 Jè capai pwaolé tà Pwiduée kâjè. Ba béaa, âna guwà tèpa ênawéna kâra èpà. Â nabàni, âna guwà pitêre dâra é pâ popai na guwà tòpi, gée na diri pwâranümawà.

18 Â nabàni, âna jèe tipiwà jii é Èpà. Â guwà tèpa ênawéna kâ [Pwiduée, ba na guwà pwa] é pwina \*târù ma wâdé.

19 Go tâmogòori pâ, po dau pwacoé tàwà, ma guwà tâmogòori bwàti†. Â go napéaati, na go pwa ucina goro é wâro kâjè na diri pâ tòotù. Béaa, âna pwacèwii na guwà tèpa ênawéna kîri kâra Èpà. Â guwà panuâ bamwara é nâiwà, ba na guwà wârori é wâro na èpà ma miiri. Â nabàni, âna guwà tèpa ênawéna kîri [kâ Pwiduée]. Â wâdé na guwà panuâ bamwara é nâiwà, ba na guwà piênawéna tà [Pwiduée, â guwà pwa] é pwina wâdé. Êkaa na, guwà piaabòriwà, ba na o wâdé tà Pwiduée wâguwà.

---

6:16 Ioane 8.34; 2 Pétèru 2.19 † 6:19 1<sup>o</sup> e phrase—Grec: *Gée goo é pai ticè nii kàwà.*

20 Na pàara na guwà pwa âboro kîri kâra Èpà, â câguwà caa pitacoo goowà, ma guwà pâra wiâra ê autûâri kà Pwiduée.

21 Â dà ê pwâra wakè kàwà? Guwà kamu, na guwà niimiri nabàni! Ba ê pâ muru bèepwiri, âna pame ê pwâra bà.

22 Nabàni, âna tipiwà jii ê Èpà, â guwà jèe pâ nau pwa âboro kîri kà Pwiduée. Â ê pwâra wakè kàwà, âna, na guwà piaabòriwà, ba na wâdé tà Pwiduée wâguwà. Â gée goo pwiri, â tâa tàwà ê wâro dâra gòiri jaa Pwiduée.

23 Ba ê wâri wâra ê èpà, âna ê pwâra bà. Â wà Pwiduée, âna é nye po naa tâjè wàrapwiri ê \*wâro dâra gòiri, na é naigé mee Kériso Iésu, Pwi Ukai kâjè.

## 7

### *Tipijè jii ê Naèà*

1 Tèpa béeò naa na nee Kériso, go niimiri pâ guwà tàpo tâmogòori pai pwa goro ê pâ naèà. Ê \*Naèà, âna é pitûâ kâjè tèpa âboro, na pàara na jè bwaa wâro.

2 Pwacèwii wà tô ilàri na é jèe piéa, âna piie naa goo pwi éaé goo ê Naèà na pàara co na é bwaa wâro na wà pwiibà. Â wiàna é bà wà pwi éaé, â jèe pâri, ma é pwa còwâ ê câbawâdé kêe\*.

3 Â wiàna é tâa wà tôoni ma wà pwi jè âboro, na pàara na é bwaa wâro na wà pwi éaé, â jè ina pâ é toomura (é ciâa jiié), [ba câé caa pitère dâra ê Naèà]. Êco na, wiàna é tâa ma wà pwi jè pao, gée

---

6:23 Roma 5.12,15 \* 7:2 Jèe pâri, ma é pwa còwâ ê câbawâdé kêe—Grec: Jèe tipié jii ê naèà na é piie naa goo pwi éaé.

na càuru pai bà kà pwi éaé, â jèe câé caa toomura, ba câé caa êgòjai ê Naèà.

<sup>4</sup>Ico tèpa béeò, jèe ipaiwà naa goojè, tèpa cèikî. Ba ê Naèà, âna jèe câé caa piijè còwâ†. Â jè tèpa âboro kà pwi jèpwi, wà Kériso, na é bà ba kâjè‡, â é wâro còwâ géé na aubà. Â géé goo pwiri, âna wâdé na é wâro kâjè, âna naa cè pwâra wakè na wâdé ba kà Pwiduée.

<sup>5</sup>Ba béaa, âna jè wâro wiâra ê pâ câbawâdé kâjè. Â ê Naèà, âna é pwa ma pimaina too ê auniimiri na èpà na naijè. Â géé goro pwiri, âna jè o bà.

<sup>6</sup>Êco na nabà, âna wà Pwiduée, âna é tipijè jii ê Naèà, na pwa wârimuru tâjè§. Â jè piênawéna kà Pwiduée goro pai pwa na bwaa âmuê. Ba jè pitêre dâra ê Nyuâê Pwicîri, â càcaa ê Naèà kà \*Moosé.

### *Jè cicara èpà na wâgoojè*

<sup>7</sup>Gona jè ina pâ, ê naèà âna é èpà? Bwa! Ba nye géé goro co é naèà, na go còoina ê pwina èpà. Ba wiàna ticè naèà, â càcaa pâri, ma go tâmogòori pâ, ê auniimiri kôo, âna èpà\*.

<sup>8</sup>[Go o tûra goo ê Êpà, pwacèwii na é pwi jè âboro]: Ê Èpà†, âna é mudàra naa gooò ê pai pwa wèe goro ê Naèà, ba na é pawâro diri ê pâ na jèpapara auniimirimuru na èpà na wâgooò. Â é tòpò naa

---

**7:4** Roma 6.2,11 † **7:4** Ba ê Naèà, âna câé caa piijè còwâ—Grec: Jè bà naa goro ê Naèà. ‡ **7:4** Na é bà ba kâjè—é, Ba é jèe caajurijè naa na ê naiiè, âna é wâra pwapwicîri. **7:6** Roma 8.2, 6.4 § **7:6** Napwa wârimuru tâjè—Grec: Ba jè bà naa goo i pwi ia tâjùrujè. **7:7** Exode 20.17; Deutéronome 5.21 \* **7:7** Dernière phrase—Grec: Wiàna ticè naèà na ina pâ: «Gà cibwaa iari muru», â pwiri o câgo caa tâmogòori iari muru. † **7:8** Ê Èpà—Péché. Còo note goo Roma 5.12.

na pwâranümoo pâ câbawâdé na èpà. Ba wiàna ticè Naèà, â pwacèwii na nye ticè pàtàmara ê Èpà.

<sup>9</sup> Béaa, âna câgo caa tâmogòori ê pâ naèà, na rà papwicîri jiio na go pwa ê pàra muru. Â go nye wâro. Êco na, ûna go tâmogòori pâ pwa ê autûâri, â é nye wâro good kaa, ê Èpà, â é pitûâ kâra pwâranümoo‡.

<sup>10</sup> [Â pitèio ma go pwa wârimuru tiagoro pwâra bà.] Guwà côo pâ, é naa ê autûâri [kêe wà Pwiduée] ba na go wâro goo. Êco na ê autûâri, âna é pwa ma go bà.

<sup>11</sup> Ba ê Èpà, âna é pa ê autûâri, ba na é pa-imwüruô, â é nama go bà.

<sup>12</sup> Napwa naa goo ê Naèà, âna muru na pwicîri, ba é me géee goo Pwiduée. Â ê jèpa autûâri, na tâa na ê Naèà, âna muru na pwicîri, ma \*târù, â wâdé ba kâjè.

<sup>13</sup> Gona ê muru na wâdé, âna é pwa ma go bà? Bwa, càcaa wàrapwiri. Ba nye ê Èpà, na é pa ê pwina wâdé, ba na é pwa ma go bà. Â, na é pwa pwiri, â é paari pâ, é po dau èpà. [Napwa naa goo ê autûâri, âna é papwicîri jijè na jè pwa na èpà.] Â ê Èpà, âna é pa ê autûâri, ma jè dau pwa na èpà jii béaa§!

### *Ipaa na dau gòo*

---

‡ **7:9** Grec: *Béaa, na ticè naèà, âna go wâro; êco na, na é tèepaa me é aupitûâri, â é nye wâro {good} kaa ê Èpà, â go jèe bà.* **7:11** Genèse 3.13 **7:12** 1 Timotéo 1.8 § **7:13** Dernière phrase—Grec: *Goo é aupitûâri, âna ê Èpà âna é pipaarié, pâ po dau èpà awé.*

14 Jè nye tâmogòori bwàti pâ, ê naèà âna é me gée goo Pwiduée. Êco na wâgo, âna go pwi âboro na ticè nii kôo. Â go pâ nau pwi \*ênawéna kîri kâra ê Èpà.

15-16 Â câgo caa tâmogòori awé cè pwina go pwa. Ba câgo caa pwa ê pwina nümoo goo, â go pwa ê pwina tàutôo goo. Â êpwiri na go mwa tâmogòori pâ, ê naèà, âna muru na wâdé.

17 Ba càcaa wâgo na pwa pwiibà, â ê Èpà, na é wâna pwâranümoo.

18 Go tâmogòori bwàti pâ, càcaa tâa goodê wâdé, gée goro na go pwi âboro na ticè nii kôo. Â wiàna nümoo na go pwa ê pwina wâdé, â pwacoé.

19-20 Üu, câgo caa pwa ê pwina wâdé, na nümoo goo. Â go pwa pwina èpà, na càcaa nümoo goo. Â wiàna wârapwiri, â [pwacèwii na] càcaa wâgo, na go pwa pwiri, â ê Èpà, na wâna pwâranümoo.

### *O wàilàpà na upao?*

21 Êkaa na go tâmogòori pâ, pwa pé 'naèà' [na wâgoodê] âna, na nümoo na go pwa na wâdé, â càcaa pâri. Â go nye ciburà pwa co ê pwina èpà.

22 Guwà còo pâ wâna âji pwâranümoo, âna wâdé tôo ê naèà kà Pwiduée.

23 Êco na pwa ê jè 'naèà' na é wâna naiio—naèà kâra Èpà. Â ru nye ipaa ma é naèà kà Pwiduée. Â ê pwi naèà bèepwiri na é wâgoodê, âna pwacèwii na é popao, ma tòpò-o naa na karapuu.

24 Au, wârico! O wàilàpà na upao jii, ê pwâranümoo na èpà\*, na é popao dâra ê pwâra bà?

---

7:15-16 Galatia 5.17    7:23 Galatia 5.17; 1 Pétèru 2.11    \* 7:24  
Pwâranümoo na èpà—Grec: Naiiri âboro.



25 Wàco Pwiduée, na é naigé mee wà Pwi Ukai Iésu Kériso†! Wâdé na jè picagòtùé!

[Wàéni ê ère pwina go ina]: Nümoo na go pitère dàra, ê naèà kà Pwiduée, êco na ticè nii kôo, â go nye pitère dàra, ê naèà kâra Èpà.

## 8

### *É tipijè jii èpà é Nyuâaé Pwicîri*

1 Wà tàpé na rà tâa goo Kériso Iésu, âna nye ticè pitèimuru ma wârimuru kàra\*.

2 Ba, na go wâgoo wà Kériso Iésu, â é Nyuâaé Pwicîri, âna é naa tôo é wâro naa wâjaaé. Â é pâ nau pwi naèà kôo na bwaa âmuê. Â é tipio jii é pwi naèà na é popao naa na Èpà† ma é pwâra bà‡.

3 Napwa naa goo é \*Naèà kà Moosé, âna pwacoé ma é tipijè géé goro é pai ora kâra pwâranümajè. [Ba ticè nii kêe, ma pitòotéri é pwâranümajè na èpà.] Êco na wà Pwiduée, âna é jèe tipijè. Ba é jèe panuâ me Pwina naîê, na é pa naiiri âboro pwacèwiijè—wàijè tèpa pwa na èpà—ba na é tipijè jii é Èpà. Â é jèe tubatiâu é pwi Èpà bèepwiri, na pitûâ naa na naiiri âboro,

---

7:25 1 Korénito 15.57 † 7:25 1<sup>r</sup> e phrase—Grec: Êcono {jè} pwaolé tà Pwiduée goo Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè. \* 8:1 Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: Ba rà wâro wiâra é Nyuâaé Pwicîri, â càcaa wiâra é pâ câbawâdé kàra na èpà. † 8:2 Èpà—Péché. Còo note goo Roma 5.12. ‡ 8:2 Grec: Ba é naèà kâra Nyuâaé {Pwicîri na é naa} wâro naa goo Iésu Kériso, âna é jèe tipio jii é naèà kâra Èpà ma é Pwâra bà.

<sup>4</sup> Ba na jè wâro wiâra ê naèà na é \*târù. Ba câjè caa wâro wiâra ê auniimiri kêra naiiri âboro. Â jè wâro wiâra ê Nyuâaê Pwicîri.

<sup>5-6</sup> Ba wà tàpé na rà pâra wiâra auniimiri kêra naiiri âboro, âna rà nye pitêre dâra ê câbawâdé kâra. Â rà pâra dâra pwâra bà. Êco na wà tàpé na rà wâro wiâra ê Nyuâaê Pwicîri, âna rà nye pitêre dâra ê câbawâdé kêe. Â, â tâa tàra ê \*âji wâro ma pinaanapô.

<sup>7</sup> Wiâna jè pâra wiâra ê pâ câbawâdé kêra naiiri âboro, â o nye pwacoé ma jè pitêre dâra, ê naèà kâ Pwiduée. Â jè pâ nau tèpa cicara Pwiduée, ma tèpa pièpârié.

<sup>8</sup> Êkaa na wà tàpé na rà pâra wiâra ê pâ câbawâdé-bà, âna pwacoé ma rà wâdé na ara Pwiduée.

### *Jè pâra wiâra Nyuâaê Pwicîri*

<sup>9</sup> Êco na wâguwà, âna jèe câguwà caa pâra wiâra ê pâ câbawâdé kàwà bèepwiri. Ba guwà pitêre dâra ê Nyuâaê Pwicîri kâ Pwiduée, na é tâa goowà. Wà pwi âboro na câé caa tâa gooé ê Nyuâaê Pwicîri kâ Kériso, âna câé caa pwi âboro kâ Kériso.

<sup>10</sup> Êco na wâguwà, âna é wâgoowà wà Kériso. Â wiâna ée mwa bà ê naiiwà majoroé ê Èpà, â âjupâra mwara pâ wà Pwiduée, âna é nama pwacèwii na câguwà mu caa pwa na èpà, ba na guwà tèpa âboro na guwà \*târù na araé. Â é jèe tòpò pinaanapô naa

nabibiu kàwà ma wàé. Â ê Nyuâaê Pwicîri kêe, âna é nama guwà wâroS.

<sup>11</sup> Ûu, ée mwa bà ê naiiwà, êco na, wiàna é wâgoowà ê Nyuâaê Pwicîri, â ée mwa pawârowà wà Pwiduée, pwacèwii ê pai pawâro kêe wà Kériso Iésu, géee na aubà.

*É nama jè tèpa naî Pwiduée*

<sup>12</sup> Êkaa pwiri, co tèpa béeò naa na nee Kériso, âna pwacèwii na pwa kéredi kâjè. Ba napârajè [na jè wâro na ê Nyuâaê Pwicîri] na jè cibwaa wâro wiâra ê câbawâdé kâra naiiri âboro.

<sup>13</sup> Ba wiàna guwà wâro wiâra ê pâ câbawâdé bèepwiri, â guwà o bà [dàra gòiri awé]. Êco na, wiàna guwà nama bà ê pâ câbawâdé bèepwiri, géee goo ê Nyuâaê Pwicîri, â o tâa tàwà ê âji wâro.

<sup>14</sup> Ba wà tàpé na rà wâro wiâra ê câbawâdé kâra ê Nyuâaê Pwicîri kà Pwiduée, âna tèpa naî Pwiduée.

<sup>15</sup> Â, na jè tòpi ê Nyuâaê Pwicîri, âna caé caa piijè ma nama wâgotâjè. Â é nama jè tèpa naî Pwiduée. Â é pitu tâjè ma jè tomara too tà Pwiduée, ma ina tée pâ: «Pwi Caa kôo!»

<sup>16</sup> Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é \*paâjupâra târa nyuâajè pâ, jè tèpa naî Pwiduée\*.

<sup>17</sup> Â wiàna jè tèpa naî Pwiduée, â jè o tòpi ê aupwényunyuaari na é jèe ina béaa, pâ, ée mwa naa

---

S **8:10** Grec: Â, wiàna é wâgoowà wà Kériso, â âjupâra pâ, é bà ê naiiri âboro géee goo ê Êpâ; êco na ê Nyuâaê, âna {é naa} é wâro, géee goo é pai tàrù {kà Pwiduée}. **8:13** Galatia 6.8; Kolosé 3.5 **8:15** Maréko 14.36; 2 Timotéo 1.7

**8:15** Galatia 4.5-7; Auinapâpari 21.7 **8:16** 2 Korénito 1.22 \* **8:16** É, Ê Nyuâaê Pwicîri, âna ru paâjupâra, naima ma nyuâajè pâ, jè tèpa naî Pwiduée.

târa ê Ba kêe. Â jè o mwa cau tòpi ma wà Kériso. Ba wiàna jè tâa na ê aré ma tòina pwacèwiié, â jè tòpi mwara pwényuâa ma muugère pwacèwiié.

*Aupwényunyûari kêjè noowé*

<sup>18</sup> Guwà tère, ê pâ aré kêjè nabà, âna po dau kêri awé, jii ê muugère na maina na ée mwa naa tâjè wà Pwiduée!

<sup>19</sup> Ba diri ê pâ namuru na é jèe tapoo [wà Pwiduée—ê gòropuu bau diri pâ muru na wâna, ma diri ê napwéretòotù ma pâ îricò]—âna rà tapacîri naa pidàpwicâari, ba na rà còo ê pàara na ée mwa paari ê pai maina ma muugère kà tèpa naîê wà Pwiduée.

<sup>20</sup> Ba diri ê pwina é tapoo wà Pwiduée, âna jèe càcaa pâri ma rà tâbawêe, ba rà jèe tanami. Â wàrapwiri, wiâra ê auniimiri béaa kà Pwiduée†,

<sup>21</sup> tapacîri ê tòotù na [ia é jèe pacoo gée na biu. Na tòotù bèepwiri] âna ée mwa cau tipi tèpa naîê, gée na wai ma botére. Â o muru na dau wâdé ma pwényuâa awé‡.

<sup>22</sup> Â jèe cau tâmogòori pâ, diri ê pâ muru bèepwiri na é tapoo wà Pwiduée, âna rà càwé goro pai maagé còo kàra, pwacèwii tô ilàri na ée pitâmari èpo.

<sup>23</sup> Â wàjè mwara, tèpa naî Pwiduée, âna jèe gére càwé wâna pwâranümajè, na jèe pitapacîri i pàara na ée mwa tipijè wà Pwiduée, â na jèe mwa bàra

---

**8:20** Genèse 3.17-19 † **8:20** Grec: *Ba ê pwina é tòpò {naa gòropuu, wà Pwiduée}, âna tâa aranara é pitûâ kàra pàra muru na piticèmuru naa goo.* ‡ **8:21** *O muru na dau wâdé... é, O pwa câmarâ—pai tâa kàra na é pai maina ma muugère kêe.* **8:23** 2 Korénito 5.2-4

picaatâa ma wàé dâra gòiri awé§. Êco na é jèe naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri kêe, na é pâbéaa kâra âraimeai, na é jèe ina béaa wà Pwiduée pâ, na ée mwa naa tâjè.

<sup>24</sup> Ba é jèe pa-udòjè, gée goro pai cèikî kâjè naa gooé, [â é naa tâjè ê âji wâro jaaé]. Â jèe tapacîri [ma jèe mwa bàra tòpi diri ê wâro kâjè ma wàé]. Â guwà côo, wiàna jèe jèe côo ê pwina jèe wâari naa goo, â é cèikî kâjè, âna càcaa âji cèikî. Ba câjè caa tapacîri ê muru na jèe tâa tâjè.

<sup>25</sup> Â wiàna jèe cèikî naa goo ê pwina câjè caa côo, â jèe o mwa dau pidàpwicâarijè goro tapacîri.

### *É pitu tâjè Nyuâaê Pwicîri*

<sup>26</sup> Jèepwi mwara, âna é Nyuâaê Pwicîri, âna é me nau pitu tâjè, wàijè na piticè nii kâjè, [ma kîri cèikî kâjè]. Ba câjè caa tâmogòori pai pwapwicîri bwàti. Â é Nyuâaê Pwicîri, âna é càwé ma pwapwicîri tà Pwiduée ba kâjè. Â é pwâra pwapwicîri kêe, âna piwéna jii ê pâ pwâratùra.

<sup>27</sup> Â wà Pwiduée, âna é côo ê pwina wâna pwâranüma pwi âboro, â é tâmogòori ê pwina nüma ê Nyuâaê Pwicîri goo. Ba é Nyuâaê Pwicîri, âna é pwapwicîri wiâra ê câbawâdé kà Pwiduée, ba kà tèpa âboro kêe.

<sup>28</sup> Ba jèe tâmogòori mwara ê pwini, pâ: Êdiri pâ muru, âna tèepaa, ba na béwâdé kâjè\*, wàijè na

---

§ **8:23** Na jèe mwa bàra picaatâa ma wàé, dâra gòiri awé—Grec: Na jèe o tèpa naîê (l'adoption). **8:27** Psaume 139.1 **8:28** Éféso 1.11

\* **8:28** Êdiri pâ muru... é, Na diri pâ namuru, âna wà Pwiduée, âna jèe picaawakè ma wàé.

wânümajè goo wà Pwiduée. Ba é todàjè wiâra câbawâdé kêe, nau pacoo ê pwina wâdé ba kâjè.

<sup>29</sup> Ba é jèe mara pitòrigarijè béaa. Â é jèe nye mara tûâri béaa, pâ, na jè o pwacèwii Pwina naîê, na ée pwi ciàra tèpa aéjii kêe na dau wâru.

<sup>30</sup> Â wàilà na é tàmarà pitòrigarirà béaa wà Pwiduée, â na é jèe nye todàra mwara. Â wàilà na é jèe todàra [â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàra ma wàé] â é nama rà tèpa âboro na rà tàrù na araé. Â ée mwa nye naa tàra mwara ê câmarà—pai tâa kàra na ê pai maina ma muugère kêe.

*Nye ticè na ipapiinarijè jii pimeaari kà Pwiduée*

<sup>31</sup> O dà cèna jè ina cèna piwéna? Wiàna wàijè naima ma Pwiduée, â wàilàpà na cicarajè [ma piwéna jiijè]? Nye ticè!

<sup>32</sup> Ba é nye panuâ pwi âji Naîê [ma é pwi \*ârapwaailò] ba kâjè diri, â câé caa upaé jii é maagé côo. Ûna wàrapwiri, â gona wàilu ma wà Pwina naîê, âna gona càru caa naa tâjè imudi diri ê pâ muru? Akaé!

<sup>33</sup> Â o wàilàpà na o pitòti tàpé na é pitòrigarirà wà Pwiduée? Nye ticè! Ba wà Pwiduée, âna é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàra ma wàé.

<sup>34</sup> Â o wàilàpà na pitèirà ma pwa wârimuru tàra? Nye ticè! Ba wà Kériso Iésu, âna é jèe bà ba kàra.

Â jèpwi mwara, âna é nye wâro còwâ gée na aubà. Â é jèe wâgòro étò kà Pwiduée [â jèe tâa tée diri ê pitûâ]. Â é pwapwicîri ba kâjè.

35 Â o dà mwara cèna ipapiinarijè jii ê pimeaari kà Kériso? Nye ticè! Càcaa pâ aré ma tòina, ma pai pidumapié kâjè, ma pâ maagé, ma pai tubaèpà tâjè, ma copwa, ma pai ticè neemurujè, ma pâ pwécapa, ma diri na jèpapara muru na èpà na papòjè. Â càcaa mwara ê pwâra bà na pâri ma é ipapiinarijè jii ê pimeaari kà Kériso.

36 Âna jèe nye wii naa na \*Tii Pwicîri pâ:

*Wàrapwiri googà,  
â rà pwa kûu tâbà,  
rà tètàmwarabà,  
na diri pâ tòotù.  
Â rà pwa-imudi tâbà,  
pwacèwii pâ mutô,  
na gére poparà pâ,  
naa na autaa macii.*

Psaume 44.23

37 Êco na, na diri ê pâ pwina tèepaa maribà, âna bà dau piétò awé, majoroé wà Pwina é jèe meaaribà.  
38-39 Ba go nye cèikî ba mwü, pâ:

Tâbawêe ê pimeaari  
kà Pwiduée ba kâjè!  
Ticè cèna pâri  
ma ipapiinarijè jii.  
Càcaa ê pwâra bà.  
Càcaa ê wâro.  
Càcaa pâ \*angela.  
Càcaa pâ duée.  
Càcaa pâ pàtâma na èpà.

Ticè cè muru—  
 muru na gére nabà,  
 muru na o widàuru,  
 muru nidò,  
 muru niboo,  
 muru naa gòropuu diri.  
 Ticè muru na pâri  
 ma pinaaitirijè  
 jii pimeaari kêe  
 naa goo Kériso Iésu,  
 Pwi Ukai kâjè!

## ba isaraéla ma pàra ba

### 9

(Naporomee 9-12)

*É imuru tèpa jènerê Paulo*

<sup>1</sup> Go patùrawà ni géé na âji pwâranümmoo, â é pwina go ina, âna nye âjupâra, â câgo caa pwâ. Ba bu nye caapwi ma wà Kériso. Â é Nyuââé Pwicîri, âna é pitûâ kâra é pwâranümmoo. Â wàé na é \*paâjupâra é pwina go ina tàwà.

<sup>2-3</sup> Êni: Go po dau pikîri, â tòina é pwâranümmoo, goo tèpa jènerê, é Ba \*Isaraéla. Ba wiàna pâri ma go pitu tàra [ma rà udò] â pwiri go panuâô, ma é tojiio wà Pwiduée, ma ipapiinariô jii Kériso.

<sup>4</sup> Ba é nye pitòrigari é Ba kôo wà Pwiduée, ba na Ba kêe, ma tèpa naîê. Â é jèe nye paari tàra é pai maina ma muugère kêe. Â é pwa \*ipwataâboro tàra, â é naa tàra é \*Naèà. Â é naa tàra mwara é tàrù, ba na rà pwapwicîri tée, [na pai pwa wèe



na âjupâra]. Â wàilà, na rà jèe nye tòpi ê pâ aupwényunyûari kêe, na é jèe mara ina tàra béaa.

<sup>5</sup> Ba wà tèpa jooororà, âna rà tèpa âboro, na tèpa pwamuru naa goorà, na araé. Â é té géee goorà wà Kériso, naa na naiiri âboro. Wâdé na jè cau ipwamaina dâra gòiri wà Pwiduée, na é wâjai diri pâ muru\*!

### *Tèpa âji naî Pwiduée*

<sup>6</sup> Wiàna wàrapwiri, â gona jè o niimiri pâ, câé caa pacoo é auinabéaa kêe wà Pwiduée? Akaé! É jèe nye pacoo, ba, é âji Ba kà Pwiduée, âna é dau maina jii é Ba Isaraéla†.

<sup>7</sup> Jèpwi mwara, âna câé caa [niimiri wà Pwiduée pâ] wà tèpa cau té géee goo \*Abéraama, âna rà jèe tèpa âji naîê. Ba é ina tà Abéraama, pâ: *Wà tèpa gòobàragà na ia go inarà, âna o mwa pitèparà géee goo Isaaka, pwina naîgà.* *Genèse 21.12*

<sup>8</sup> [Wà Abéraama, âna nye pwa mwara pàra tèpa naîê.] Pai ina wèe pâ, càcaa tàpé na rà tèepaa, géee goro é câbawâdé kâra âboro, na rà o tèpa naî Pwiduée. Ba wà tèpa âji naîê, âna wà tàpé na tèepaa, géee goro é auinabéaa kà Pwiduée.

<sup>9</sup> Â wàéni é pwina é ina wà Pwiduée, tà Abéraama, [na é ipwataâboro tée]: *Na go o mwa wâjué còwâ, naa na caapwi naja, â wà Sara, tô wâdàgà, âna ée mwa pitàmari pwi nari èpo paa.* *Genèse 18.10*

\* **9:5** Wâdé na jè cau ipwamaina dâra gòiri, wà Pwiduée, na é wâjai diri pâ muru—é, {Wà Kériso}, na é wâjai diri pâ muru, ba é Pwiduée na, naa pwamainaê dâra gòiri awé. † **9:6** Grec: Êco na câé caa pitanami é popai kà Pwiduée. Ba {é Ba} Isaraéla, âna càcaa wà diri tàpé na rà té géee goo Isaraéla. **9:7** Genèse 21.12 **9:8** Galatia 4.23 **9:9** Genèse 18.14

10 Â nye coo pwacèwii pai ina kêe. Â napwa naa goo wà pwi âboro èpo bèepwiri, âna wà kaa, Isaaka, pwi jojooro tèpa \*Juif. Â gée na càùé, â ru piéa ma Rébéka. Â Rébéka, âna é pitàmari du bérepidu‡.

11-13 Â é ina tée wà Pwiduée pâ, wà pwi ciàra èpo, wà Ésaü, âna ée mwa piâboro kîri kà pwi jiié, Iakobo. Ba jée nye wii naa na \*Tii Pwicîri pâ: *Go wâdèari wà Iakobo, jii wà Ésaü.* **Malachie**

1.2-3 Â é tàmara ina pwiri, na bwaa càru caa tèepaa, wà tupédu bérepidu. Â bwaa nye ticè èpà ma wâdé, na ru pwa. Â é wàrapwiri pai pitòrigari kêe wà Pwiduée, ba naa coo ma wàra é auniimiri kêe. Ba é nye pitòrigari wà tèpa âboro, wiàra é câbawâdé kêe, â càcaa goro é pâ wakè kàra.

*Pwiduée co na é pitòrigari*

14 Gona jè ina pâ, câe caa \*tàrù wà Pwiduée? Bwa!

15 Ba é jèe ina tà \*Moosé, pâ: *Wiàna wâdé tóo, â go meaari pwi jèpwi. Â wiàna wâdé tóo, â go pwa na wâdé, ba kà pwi jèpwi.* **Exode 33.19**

16 Ba nye wà Pwiduée na é niimiri pâ, é pwa na wâdé ba kâjè. Â càcaa gée goro cè câbawâdé kâjè, ma wakè kâjè.

17 Jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ, é ina wà Pwiduée, tà Faraô, pwi ukai naa \*Aigupito, pâ: *Wâgo na go pwa ma gà pwi ukai, ba na paari é pàtâmoò naa googà, ma rà o tâmogòori é need, diri é gòropuu.* **Exode 9.16**

‡ 9:10 Grec: *Jèpwi mwara, wà Rébéka, ba é pitàmari {du} naí Isaaka, pwi caa kâjè.* 9:11-13 Genèse 25.23 9:11-13 Malachie 1.2-3

9:15 Exode 33.19 9:16 Éféso 2.8 9:17 Exode 9.16

18 Ba wiàna nüma wà Pwiduée, â é meari wà pàra tàpé. Â wiàna nümee, â é nama gòo pûru pàra tàpé.

*É pwa pwina nümee goo*

19 Pwiri gà o ina tîo, pâ: «Wiàna wà Pwiduée, na é nama jè pwa diri ê pâ tûâ kâjè, â cina é pa-icôojè? Ba càcaa pârijè, ma jè pagòo pûrujè têe!»

[Â go tòpi tâgà, pâ]: Gona wâgà wàa, na gà cicaraé?

20 Ba gona ê muru na pwa§, âna é ina tà pwina é tòpòé, pâ: «Gorodà na gà tòpò-o, ma go wàrani?»

Bwa!

21 Ba wà pwi a pwa ê ilò puu, âna é pwa ê pwina nümee goro i puu kêe. Â wiàna nümee, â é nye pwa goro i puu bèepwiri, ê ngapò târa diri pâ tòotù, bau jè ngapò na dau wâdé.

22 Wàrapwiri mwara naa goo Pwiduée. Ba wiàna nümee, â pâri, ma é paari ê pwâra putâmu kêe, ma é pàtâmee, ma é ténoori tèpa âboro èpà\*. Êco na é dau dàpwicâariê ba kàra, [ba wàé na é pitûâ].

23 Â wàé na é pitòrigari, na é meari pàra tàpé, ba wâdé têe na rà tòpi ê câmarà—pai tâa kàra na é pai maina ma muugère kêe.

*Câé caa todà tèpa Juif co*

24 Wà tèpa âboro-bà, âna wàijè. Câé caa todàjè co, géé nabibiu kà tèpa Juif, ba nye géé nabibiu kà mwara tàpé na càra caa tèpa Juif.

---

9:20 Ésaïe 29.16, 45.9 § 9:20 Muru na pwa—Grec: Pala na pwa {goro puu}. 9:21 Jérémie 18.6 \* 9:22 Tèpa âboro èpà—Grec: Tàpé na wâdé na ténoorîâ.

<sup>25</sup> Ba wà Pwiduée, âna é ina naa goorà, naa na tii kà \*péroféta Osée, pâ: *Ê Ba, na càcaa pwi Ba kôo, âna go jèe ina goorà nabàni pâ “Ba kôo”. Â é Ba, na câgo caa meaarié, âna go o jèe meaarié.* *Osée 2.25*

<sup>26</sup> Béaa, âna go ina tàra pâ: *“Câguwà caa pwi Ba kôo.”* Â go ina goorà nabàni pâ: *“Guwà tèpa naî Pwiduée na é wâro.”* *Osée 2.1*

<sup>27</sup> Napwa naa goo wà tèpa Juif, âna é tomara too wà péroféta Isaia, â é ina pâ: *Wà tèpa Isaraéla, âna rà o mwa wâru, pwacèwii é marawâ niboo bàrawià. Êco na o pwâco géé goorà, cèna rà o udò, [ma rà wâro awé].*

<sup>28</sup> Ba wà Pwi Ukai, âna ée awài, goro tèi é gòropuu diri. *Ésaïe 10.22-23*

<sup>29</sup> Â é nye tàmara ina béaa mwara, wà Isaia, pâ: *Wà Pwiduée, na dau pwa pàtamee awé naa goro diri pâ muru, âna é nye panuâ pàra tèpa gòobàràjè, ba na rà wâro. Ba wiàna càcaa wàrapwiri, â o cau tiàujè, pwacèwii du ville \*Sodoma ma Gomora.* *Ésaïe 1.9*

### *Càra caa cèikî tèpa Juif*

<sup>30</sup> Dà pai ina wèe diri é pâ pwi bèepwiri? Ba jèe còo pâ, wà tàpé na càra caa tèpa Juif, âna càra caa mudà wà Pwiduée. Êco na, na rà jèe pâ nau cèikî naa gooé [â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàra ma wàè] â é nama rà tèpa âboro na rà \*tàrù na araé.

<sup>31</sup> Napwa naa goo tèpa âboro kâra é Ba Isaraéla, âna rà mudàra é naèà, ba na é nama rà tàrù na ara Pwiduée. Êco na càra caa pâmari.

<sup>32</sup> Â gorodà? Ba rà imudàra ma rà tàrù, gée goro ê pâ na wakè kàra, â càcaa gée goo ê cèikî kàra [naa goo Pwidueé]. Â cigòtù àrà, naa goro i atü, pwi a nama jè tûu.

<sup>33</sup> Ba jèè wii naa na Tii Pwicîri ê popai bèeni kà Pwidueé:

*Gà côo ma gà têre!  
Go tòpò naa \*Siona,  
[naa napô pwicîri]  
pwi Atü na wâdé,  
pwi Atü na mwü.  
O cigòtù â  
tèpa cicarao.  
Rà tûuboo awé  
gée goo Atü kôo-bà!  
Rà piétò awé†  
tâpé na cèikî;  
na pûra naa goo  
pwi Atü kôo-bà.*

Ésaïe 8.14; 28.16

## 10

<sup>1</sup> Tèpa béeò naa goo Kériso, dau nûmoo na rà udò wà tèpa \*Juif, ê Ba kôo, [ma tâa tàra ê \*âji wâro]. Â wàé kaa pwiri ê pwâra pwapwicîri kôo tà Pwidueé.

<sup>2-3</sup> Ba go tâmogòori bwàti pâ, nûmarà na rà pâra wiâ Pwidueé. Êco na càra caa tâmogòori ê naigé kà Pwidueé, tàra ma é tòpò pinaanapô naa nabibiu kà

---

**9:32** Ésaïe 8.14    **9:33** Ésaïe 28.16; 1 Pétèru 2.6    † **9:33** Rà piétò awé—é, O câgo caa panuârà. Grec: O càra caa kamu.

tèpa âboro ma wàé. Â tàutàra goro ê naigé kêe, â rà nye pâra wiâra, ê naigé kàra. Â rà ipwadàra [ba na rà pitêre dàra ê \*Naèà kà Moosé.]

<sup>4</sup> Êco na nabàni, âna jèe piticèmuru naa goo ê Naèà. Wàrapwiri, gée goo wà Kériso. Ba wà tàpé na rà cèikî naa gooé, âna [é tòpò pinaanapô wà Pwiduée, naa nabibiu kàra ma wàé, â] é cau nama rà tèpa âboro na rà \*târù na araé.

*Rà udò diri tàpé na rà todà Pwi Ukai*

<sup>5</sup> Béaa, âna ê naigé ma jèe târù na ara Pwiduée, âna, na jèe pâra wiâra ê Naèà. Â é ina wà Moosé, pâ: *Ê Naèà, âna é naa wâro, tà pwina é pitêre dàra diri é pâ na autûâri, na wâna.* *Lévitique 18.5*

<sup>6</sup> Êco na nabàni, âna jèe \*târù na ara Pwiduée gée goro ê cèikî kâjè [naa goo wà Kériso]. Â o càcaa mwa caa pâri ma jèe pitawèerijèe pâ: «Wàilàapà, na o too naa \*napwéretòotù?» ba na é naa boome darijèe [\*pwi a pa-udòjè. Ba é jèe nye boome] wà Kériso.

<sup>7</sup> Â o câjè caa pitawèerijèe mwara pâ, «O wàilàapà, na boo naa na aubà\*?» ba na pawâro còwâ wà Kériso. Ba é jèe nye too.

<sup>8</sup> [Â é pame darijèe ê pai udò kâjè.] Â wâdé co na jèe cèikî naa gooé.

Wàé kaa ê popai na bà picémara. Ba é jèe nye ina Moosé mwara, naa na \*Tii Pwicîri pâ: *Napwa é popai, âna é tàmwünyabwerigà. É tâa pwâgà, â é wâna pwâranümagà.* *Deutéronome 30.14*

**10:5** Lévitique 18.5

**10:6** Deutéronome 30.12-14

\* **10:7**

*Aubà*—Grec: *Oolaa* ('Abîme'). Còu Auinapàpari naporomee 9.

<sup>9</sup> Ba wiàna gà inapàpari goro pwâgà, pâ, wà Iésu Kériso, âna é Pwi Ukai, â wiàna gà cèikî, gée na âji pwâranümagà, pâ, é pawâroé còwâ wà Pwiduée gée na aubà, â gà o udò. [Â o tâa tâgà ê \*wâro dâra gòiri jaaé.]

<sup>10</sup> Ba wiàna gà âji cèikî naa gooé, ma inapàparié, â wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàu ma wàé, â] é nama gà pwi âboro na gà tàrù na araé, â é pa-udògà.

<sup>11</sup> Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Rà mwa piétò†wà tèpa âboro na rà cèikî naa gooé. Ésaïe 28.16*

<sup>12</sup> Â [wâna ê popai bèepwiri, âna] nye ticè nadàpà wà tèpa Juif, ma tàpé na càra caa tèpa Juif. Ba nye caapwi co Pwi Ukai kâjè diri, â é naa, naa goro piticèmuru naa goo, ê aupwényunyuâari kêe, ba kà diri tàpé na rà todèe.

<sup>13</sup> Ba wàra na jèe wii mwara naa na Tii Pwicîri pâ: *Wà diri tàpé na rà todà Pwi Ukai, âna rà o udò. Joël 3.5*

### *Picémara é Picémara Wâdé*

<sup>14</sup> O wànau târa cè pai todà wà Pwi Ukai, wiàna câjè caa cèikî naa gooé? Â o wànau târa cè pai cèikî naa gooé, wiàna câjè caa tère cè popai gooé? Â o wànau târa cè pai tère, wiàna ticè na inapàparié?

<sup>15</sup> Â o wànau târa cè pai inapàparié, wiàna ticè cèna cùrué ma é ina? Ba jèe nye wii naa na Tii

---

**10:11** Ésaïe 28.16 † **10:11** *Rà mwa piétò—é, O câgo caa panuâra.*  
 Grec: *O càra caa kamu.*    **10:12** Apostolo 15.9    **10:13** Joël 3.5  
**10:15** Ésaïe 52.7

Pwicîri pâ: *Pwényuâa ê pai tèepaa kà tàpé na rà in-  
apàpari ê pinaanapô, wàilà na rà picémara ê picémara  
na wâdé.* *Ésaïe 52.7*

<sup>16</sup> Â càcaa po wàilà diri [tèpa Juif] na rà pitère dâra  
ê \*Picémara Wâdé. Ba é ina wà \*péroféta Isaia, pâ:  
*Pwi Ukai, Pwiduée, wàilàapà na cèikî naa goo popai  
kâbà?* *Ésaïe 53.1*

<sup>17</sup> Ûu, jè cèikî, naa goo pai tère kâjè ê Picémara  
Wâdé goo wà Kériso. Â jè cèikî naa goo, ûna rà  
picémara.

<sup>18</sup> Â napwa mwara naa goo tèpa Juif, âna gona  
càra caa tère ê popai bèepwiri? Akaé. Ba jèe nye wii  
naa na Tii Pwicîri pâ:

*Jèe nye picémara pitiri  
ê popai bèepwiri.  
Rà tère pitiri gòropuu diri.*

Psaume 19.5

<sup>19</sup> É, gona càra caa tâmogòori i popai? Akaé! Ba wà  
Pwiduée, âna jèe tàmara ina béaa, na é naigé mee  
wà Moosé, pâ:

*Go nama guwà piboo,  
goo pàra tàpé.  
[Go paari wâdé kôo  
tà pàra tèpa Ba.]  
Càra caa Ba kôo.  
Â càra tâmogòorio.  
Guwà o putàmu  
naa goo tàpéebà.*



## Deutéronome 32.21

20 Â wà Isaia, âna câé caa piwâ, na é ina ê popai bèeni, me gée jaa Pwiduée, pâ:

*Càra caa mudòo,  
â rà jèe pâmariô.  
Càra caa todòo,  
â go jèe ipaario tàra.*

Ésaïe 65.1

21 Â wà Pwiduée, âna é ina mwara goo tèpa \*Israéla, pâ:

*Go tu pâ goro du îô,  
dàra ê Ba bèepwiri,  
diri pâ tòotù.  
[Go paari pwâranümoò.  
Â càra caa medario.]  
Ba dau gòo pûrurà.  
Càra caa pitêre dòo.*

Ésaïe 65.2

**11***Câé caa naa càùé tà tèpa Juif*

<sup>1</sup> Pwiri na jè ina pâ wânau? Gona wà Pwiduée, âna é nye naa càùé târa ê Ba kêe, wà tèpa \*Juif? Bwa! Ba wâgo, âna go pwi Juif, pwi gòobàra \*Abéraama, gée na wâao kà \*Benjamin.

<sup>2</sup> Bwa, câé caa naa càùé târa ê Ba kêe, wà Pwiduée, na é jèe nye mara pitòrigari béaa.

Ba guwà nye tâmogòori bwàti, ê pwina é ina wà \*péroféta Élia, naa goo pwiibà. Ba jè pûra naa na \*Tii Pwicîri pâ, é piciapwâ tà Pwiduée, goro é Ba \*Isaraéla.

<sup>3</sup> Â é ina pâ: *Au, Pwi Ukai! Rà jèe tètàmwara tèpa péroféta'gà. Â rà ténoori ê pâ aupwa \*ârapwaaìlò tâgà. Â wâgo co, [na go pwi dâra péroféta] na go tà tâa. Â nümarà mwara, na rà pòtàmwaraô. 1 Rois 19.10*

<sup>4</sup> Â dà na é tòpi tée goo, wà Pwiduée? É ina tée pâ: *Akaé, rà bwaa nye tà tâa 7 000 tèpa âboro kôo, na càra caa tùu jùrurà, na ara pwi nari duée, Baal\**. 1 Rois 19.18

<sup>5</sup> Â nye tà ipaiwà nabàni. Ba pwa jè dâra é Ba Isaraéla, na é pitòrigarié wà Pwiduée, ba na kêe, wiâra é \*pimeaari imudi kêe.

<sup>6</sup> Â câe caa pitòrigarirà, gée goro é pâ tûâ kàra. Ba wiàna wàrapwiri, â é pimeaari kà Pwiduée, âna o càcaa é pimeaari, na é naa naa goro piticèmururu naa goo†.

<sup>7</sup> Pai ina wèe pâ wànau, é pwi bèepwiri? Wà tèpa Juif, âna rà mudàra [é pinaanapô kàra ma wà Pwiduée] êco na [é aumaina goorà] âna càra caa pâmariê, ba gòo pûrurà; â êco tàpé na é pitòrigarirà wà Pwiduée.

<sup>8</sup> Ba jèe nye wii naa na é Tii Pwicîri pâ:

---

**11:3** 2 Rois 19.10,14    **11:4** 1 Rois 19.18    \* **11:4** Baal—Pwi jèe duée kà tèpa âboro na rà tâa napô Kanana, napô na rà popa wà tèpa Isaraéla. Â wà pàra tèpa Isaraéla, âna rà naa càurà naa goo wà Pwiduée, â rà pwapwicîri tà Baal.    **11:6** Galatia 3.18    † **11:6** Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: *Â wiàna gée goo pâ waké, â càcaa muru na naa wàrapwiri. Ba du ârailu muru na nye pi-ité.*    **11:8** Deutéronome 29.3; Ésaïe 29.10

*É papuurà wà Pwiduée,  
ba na ticè na rà tâmogòori.  
Â é nama rà bwi, ma rà kee.  
Â rà nye tà ciburà wàrapwiri.*

Deutéronome 29.3; Ésaïe 29.10

<sup>9</sup> É ina mwara wà ukai \*Davita, tà Pwiduée, pâ:

*Gà naa wârimuru  
tà tàpé na rà épâ.  
Rà pi-ija ma wâdo.  
[Rà iauri pâ wâdé.]  
O wâdé naa bii  
diri pâ pwibâ,  
ba na o pwêe  
naa na naigé,  
ba na rà tûu naa na.  
<sup>10</sup> Gà nama rà bwi  
ba na ticè na rà côo!  
[Gà naa tàra diri  
pâ aré ma tòina.]  
O càcaa pa jürà.  
Rà o tòcùurà‡goo  
pai kakeri wèe!*

Psaume 69.23–24

### *Tàpiri tà pàra Ba*

<sup>11</sup> Ūna jè tère pwiri§, â jè péa niimiri pâ, pwiri wà tèpa Juif, âna rà tûu dâra gòiri awé? Bwa; nye tàpo wàrapwiri naa na jè ji pàara co, ba na rà udò ê pàra

---

**11:9** Psaume 69.23–24 ‡ **11:10** Tòcùu—*Dos courbé.* **11:11**  
Apostolo 13.46 § **11:11** Ūna jè tère pwiri... Grec: *Go tawèeri pâ...*

Ba, [ma tâa tàra ê \*âji wâro jaa Pwiduée]. Â é pâ nau piboo ê Ba Isaraéla.

<sup>12</sup> Ba, na càra caa pitère dà wà Pwiduée, â [càra caa tòpi diri ê pâ aupwényunyuâari kêe. Â] géé goo pwiri, â é dau \*pwényunyuâari tàpé na càra caa tèpa Juif. Êco na, na rà mwa cau cimadò còwâ wà tèpa Juif. Â, na pwi tòotù-bà, âna o dau maina awé ê aupwényunyuâari [ba kâjè diri].

<sup>13</sup> Napwa naa goowà, wâguwà na câguwà caa tèpa Juif, âna [wà Pwiduée, âna é cùruo me, ba na] go pwi \*apostolo ba kàwà. Â é wakè bèepwiri, âna dau wâdé tîo.

<sup>14</sup> Â, na go gére wàrapwiri, â o wâdé, ba rà o piboo tèpa jènereô, tèpa Juif, ba na rà o udò wà pàra tàpé géé goorà.

<sup>15</sup> Ba ûna é naa càué tàra wà Pwiduée, â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kêra pàra Ba, naani gòropuu, ma wàé. Â wiàna ée mwa tòpi còwâ tèpa Juif, â rà o pwacèwii tèpa bà, na rà wâro còwâ.

### *Naagà géé naa goro Ba kêe*

<sup>16</sup> [Wiàna wà tèpa jojooro tèpa Juif, âna rà tèpa âboro kà Pwiduée, â nye ipaiwà mwara naa goo tèpa gòobàrarà. Ba pwacèwii ê poloa.] Ba wiàna pwi jè ére na pâbéaa géé goo i poloa, âna naa tà Pwiduée, â diri ê poloa, âna nye kêe. Â nye pwacèwii mwara é upwâra. Ba wiàna é wàé, âna kà Pwiduée, â é ditèe, âna kêe mwara.

<sup>17</sup> Ba é Ba Isaraéla, âna pwacèwii jè upwâra, na tòimiri goo, naa na aupwanapô kà Pwiduée. Â é jèe tépàgà pàra ditèe. Â wâgà, na câgà caa pwi Juif, âna

gà pwacèwii ditàra upwâra còpaaci. Â é naagà géé, naa goro upwâra na tòmiri goo. Ûna wàrapwiri, â wâgà mwara, âna gà wâdo, ê nûru ê pwi upwâra bèepwiri. Â pwa câmagà, géé na aupwényunyuâari kà Pwiduée, na é ina béaa, na é \*ipwataâboro tà Abéraama\*.

<sup>18</sup> Êkaa na gà cibwaa pi-ina kâgà! Gà cibwaa niimiri pâ, gà wâdé jii ê ditèe na tapàgà. Ba càcaa wâgà, na pa i pâ wâé, â ê pâ wâé na rà popagà!

<sup>19-21</sup> Âjupâra pâ, é tépàgà pàra tàpé, ba càra caa cèikî. Â wâgà, âna, é naagà géé, naa goro i upwâra, géé goro na gà cèikî. Â pwiri gà mwa ina pâ: «É jèe tépàgà i ditèe, ba na wâgo, âna naaô géé, naa goro i upwâra.» Êco na gà ipwacôoco! Ba wiàna é tépàgà ê âji ditèe, â é péa pwacèwii mwara, naa googà. Êkaa na go ina pâ, gà cibwaa pi-ina kâgà!

<sup>22</sup> Gà còo, wà Pwiduée, âna é nye wâdé ba kâjè. Êco na é pitèi ba gòo tàpé na càra caa pitère dèe. Â é wâdé naa googà, wiàna gà nye ciburà pâra wiâra ê pai wâdé kêe. Â wiàna càcaa wàrapwiri, â é péa tépàgàgà, géé goo i upwâra.

<sup>23</sup> Pwiri wà tèpa Juif, âna rà o mwa wâjué còwâ, â rà cèikî naa goo Pwiduée. Â wiàna wàrapwiri, â pwa pàtâmee, ma é naarà géé còwâ naa goro i upwâra.

<sup>24</sup> Ba ùna é naagà géé, naa goro i upwâra na tòmiri goo, âna càcaa muru a pwa. Ba wâgà, âna gà pwi ditàra upwâra còpaaci. Â napwa naa goo wà tèpa Juif, âna rà tèpa âji ditàra, ê upwâra, na nye

---

\* **11:17** Dernière phrase—Grec: *Pwa kâgà géé goo ê wâé.* **11:22**  
Ioane 15.2,4

tòimiri goo. Â dau ticècoé tà Pwiduée, ma é naara géé còwâ naa goro i upwâra.

*Ée mwa udò é Ba Isaraéla*

<sup>25</sup> Ũu, co tèpa béeò naa na nee Kériso, guwà cibwaa pi-ina kàwà! Ba dau wâru pâ namuru, na câguwà caa tâmogòori. Â nümoo na guwà tâmogòori, é âji pai pwa goo wà tèpa Juif, é muru na ia tàbinyiri† béaa.

Wàéni: Wiàna pàra tàpé, âna tàutàra na rà cèikî, êco na o càra caa ciburà wàrapwiri. Ba wiâra é câbawâdé kà Pwiduée, â wà pàra tàpé na càra caa tèpa Juif, âna rà o medarié. Â, na rà cau me còwâ wà tàpéebà, â wà mwara tèpa âji Juif, âna rà o tapoo cèikî còwâ‡.

<sup>26</sup> Â, na pàara-bà, âna é Ba Isaraéla, âna ée mwa udò. Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri é popai bèeni kà Pwiduée, pâ:

*Ée mwa me géé \*Siona  
wà pwi a pa-udòjè.*

*Ée me ba na é tipi  
tèpa gòobàra Iakobo§.*

<sup>27</sup> *Go pacoo ma wàilà  
auipwataâboro.*

*Go pwanauri pâ èpà,*

† **11:25** Tàbinyiri—Secret. ‡ **11:25** Grec: Càcaa nümoo na guwà ni-imiri pâ guwà tèpa tâmogòorimuru. Wâdé na guwà tâmogòori é auniimiri na tàbinyiri bèeni: O gòo pûru é auwâru géé goo tèpa Isaraéla, tiagoo na rà tòme diri tàpé na càra caa tèpa Juif. **11:26** Ésaïe 59.20–21

§ **11:26** Iakobo—Pwi jojooro diri tèpa Juif. Còo mwara Abéraama, ma Isaaka, ma Iakobo naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. **11:27** Jérémie 31.33–34

*pâ tûâ na rà pwa.*

Ésaïe 59.20; 27.9

<sup>28</sup> Âjupâra pâ, wâru tèpa Juif na tàutàra goo ê \*Picémara Wâdé. Â rà jèe pâ nau tèpa cicara wà Pwiduée. Â ê pwiibà, âna pâ nau wâdé ba kàwà, wâguwà na câguwà caa tèpa Juif. Êco na wà Pwiduée, âna é jèe pitòrigari tèpa Juif, ba na rà pwi Ba kêe. Â é ipwataâboro tà tèpa jooororà. Â dau wânümee tàra.

<sup>29</sup> Ba câé caa pa còwâ ê pwina é naa. Â câé caa naa càué tà tàpé na é jèe todàra.

<sup>30-31</sup> Béaa, âna wâguwà, [na câguwà caa tèpa Juif] âna càcaa nümawà goo Pwiduée. Ûna tàu tà tèpa Juif, na rà tòpi é pâ wâdé kêe\*, â é naa tàwà. Êco na, [na jèe tòotù, âna] ée mwa nye naa tàra còwâ, é pâ wâdé kêe.

<sup>32</sup> Â é jèe nama wàrapwiri, ba na é paari tâjè diri ê pimeari kêe.

### *Dau maina pimeari kà Pwiduée*

<sup>33</sup> Wà Pwiduée, âna é dau maina ma pwényuâa awé! Â po dau maina ê pimeari kêe, ma é pâ wâdé na é pwa! Dau wâgòro ma wâdòiti jiijè, é autâmogòrimuru, ma auniimiri kêe! Wàilàapà, na tâmogòori é pâ autûâri kêe? Â wàilàapà, na tâmogòori é pai pwa goro pai wakè kêe?

<sup>34</sup> Ba jèe wii naa na Tii Pwicíri pâ:

---

\* **11:30-31** *Tàu tà tèpa Juif, na rà tòpi é pâ wâdé kêe*—Grec: *Càra caa pitère dèe.* **11:33** Ésaïe 55.8-9 **11:34** Ésaïe 40.13; 1 Korénito 2.16

*Wàilàapà na tâmogòori  
auniimiri kà Pwi Ukai?  
Wàilàapà na ina têe  
cè pwina é pwa?*

Ésaïe 40.13

*<sup>35</sup> Wàilàapà na naa têe cè muru,  
ba na é pitôowâri têe  
wà Pwiduée Caa?*

Job 41.3

*<sup>36</sup> Ba diri ê pâ namuru, âna nye me géé gooé. Â nye wàé, na é pwa diri ê pâ muru, ba kêe. Wâjaaé ê pai maina ma muugèrè, dâra gòiri awé! Amen!*

## **câmu goro pai wâro kâjè**

### **12**

*(Naporomee 12.1-15.13)*

#### *Ârapwaaìlò na wâro*

<sup>1</sup> Tèpa béeò naa na nee Kériso, é dau mearijè wà Pwiduée, â é pwa pâ pwina wâdé ba kâjè. Géé goo pwiri, â go ilari jiiwà, géé na âji pwâranümoo, pâ, guwà pipanuâwà bamwara têe, ba na guwà pwacèwii é \*ârapwaaìlò na wâro, na dau wâdé têe. Â wàé kaa pwiri é âji pwapwicîri, na pâri ma guwà naa têe.

<sup>2</sup> Guwà cibwaa ipwacèwii tèpa âboro gòropuu. Â guwà panuâwà tà Pwiduée, ba na é tòotéri é pwâranümawà, [ma é auniimiri kàwà, ma é càrawà]. Êpwiri, âna guwà o tâmogòori é câbawâdé kêe, na



pâri ma guwà pwa—na âjupâra, ma wâdé, ma tâbawêe.

*Jèpa naa tâjè jèpa âraimeai*

<sup>3</sup> Napwa naa goodò, âna é naa tôo, naa goro piticèmururu naa goo, ê pâ wâdé kêe, wà Pwiduée, [ûna é pitòrigario, ba na go pwi \*apostolo kêe. Êkaa na, o pâri ma] go jèpa ina tàwà jècaa, pâ: Gà cibwaa niimiri pâ pwamuru naa googà. Bwa, gà ipakîrigà, â gà pinünüma bwàti. Â gà pitèigà bwàti, wiâra é pai cèikî, na é naa tâgà wà Pwiduée.

<sup>4</sup> Gà côo, wâna naiijè, âna wâru é pâ na ére. Â é jèpa ére bèepwiri, âna nye jèpa pi-itè wakè kàra.

<sup>5</sup> Â wàrapwiri naa goojè, wàijè na jè wâru. Ba caapwi naiijè, na jèe caapwi ma wà Kériso. Â jèpa pwa é jèpa wakè kâjè.

<sup>6</sup> Ba wà Pwiduée, âna é jèpa naa tâjè é jèpa âraimeai, [ba na jè piênawéna kêe].

Êkaa na wiàna é naa tâgà é wakè goro \*péroféta, â wâdé na gà pwi a pa popai kêe, wiâra é câmu goo cèikî'gà.

<sup>7</sup> Â wiàna é naa tâgà, ma gà pwi a pitu tà pàra tàpé\*, â wâdé na gà pitu tàra. Â wiàna é naa tâgà, ma gà pwi a pacâmuri, â gà pacâmuri.

<sup>8</sup> Â wiàna gà pwi a pagòo pàra tàpé, â gà pagòora. Â wiàna gà pwi a-imeai, â gà naa, â gà cibwaa câmuri. Â wiàna gà pwi a-ipopa ba, â gà pwa, gée na

**12:3** 1 Korénito 12.11; Éféso 4.7    **12:4** 1 Korénito 12.12,27    **12:6**

1 Korénito 12.4–11; 1 Pétéru 4.10–11    \* **12:7** Gà pwi apitu tà pàra tàpé—Wàépwiri pai ina wàra *Dikona*.

âji pwâranümagà. Â wiàna gà pwi a pwa na wâdé ba kà pàra tàpé ma pitu tàra, â gà pwa naa na ipwàdé.

*Câmu kêra wâro kà pwi a cèikî*

<sup>9</sup> Napwa ê pimeaari kàwà, âna wâdé na âji pimeaari. Guwà cibwaa gòmapwa. Â wâdé na guwà èpàri ma miiri diri ê pwina èpà, â guwà ciburà tâa goo ê pwina wâdé.

<sup>10</sup> Â guwà pimeaariwà, goro ê âji pwâranümagà, ba guwà tèpa aéjii, naa na nee Kériso. Â guwà pipapwicîriwà.

<sup>11</sup> Guwà cibwaa pwaora, na guwà piênawéna kà Pwi Ukai. Â guwà tà tàcî, â guwà wakè ba kêe, géé na diri ê nii kàwà ma pwâranümagà.

<sup>12</sup> Guwà ipwàdé, géé goo cèikî kàwà, naa goo ê pwina é pwa, ba kàwà, wà Pwiduée. Â wiàna é tèepaa mariwà é aré, â guwà pidàpwicâariwà, â guwà ciburà pwapwicîri.

<sup>13</sup> Â wiàna wà tèpa cèikî béewà, âna ticè tàra cè jè muru, â guwà naa tàra. Â guwà tòpi bwàti, tàpé na rà me mariwà.

<sup>14</sup> Napwa naa goo wà tàpé na rà pwa tàwà na èpà, â guwà ilari jii Pwiduée pâ, na é \*pwényunyuâarirà. Üu, guwà ilari ê aupwényunyuâari kêe, â guwà cibwaa tojiirà.

<sup>15</sup> Guwà ipwàdé, ma wà tàpé na rà ipwàdé, â guwà i, ma tàpé na rà i.

<sup>16</sup> Guwà cibwaa pinadàrù tèpa âboro. Â guwà pwa ma caapwi, ê pai meaarirà kàwà, pwacèwii

na, cau tèpa âboro na pwamuru naa goorà. Â guwà cibwaa ipwamainawà. Â guwà cibwaa niimiri pâ, guwà tèpa dau tâmogòrimuru†.

*Tûâ kâjè naa jaa pâ âboro diri*

17-19 Wiàna pâri, â guwà mudàra, ma guwà wâro na pinaanapô, ma wàilà diri. Â guwà mudàra, ma guwà pwa ê pwina wâdé, na ara diri pâ âboro. Tèpa âji béèò, guwà cibwaa pitôowâri tà pàra tàpé. Wiàna rà pwa tàwà na èpà, â guwà cibwaa pawâjuépiri tàra còwâ ê èpà na rà pwa tàwà. Â guwà panuâ tà Pwiduee ê pwiibà, ba wàé, na ée mwa tèi, ma pwa wârimuru tàra. Ba é ina wà Pwi Ukai, naa na \*Tii Pwicîri pâ:

*Nye wâgo co,  
na go o mwa pitôowâri,  
[tà tàpé na rà pwa na èpà].  
Â wâgo co,  
na go nye jèpa naa tàra  
pumara ê tûâ kàra.*

Deutéronome 32.35

20 Â jèè wii mwara naa na ê jè ère na Tii Pwicîri pâ:

*Wiàna é copwa  
wà pwi a pièpàrigà,  
â gà naa cè èe.*

† 12:16 É, Â wâdé na guwà caapwi. Guwà ipakîriwà. Guwà pwa é pâ wakè, na càcaa nûma wà pàra tàpé, na rà pwa. Guwà cibwaa ipwamainawà, â guwà cibwaa niimiri pâ guwà tèpa dau tâmogòrimuru.

12:17-19 1 Tésalonika 5.15 12:17-19 Deutéronome 32.35; Mataio 5.39 12:20 Proverbes 25.21-22; Mataio 5.44

*Na nūmee na é wâdo,  
â gà naa cè wâdoóé.  
[Â ê pai kamu kêe]  
âna o dàuru ânye tòo,  
na tâa gòro pûruê.*

Proverbes 25.21–22

[Â wâguwà, âna wâdé na guwà pwa ê pwiibà.]

<sup>21</sup> Â guwà cibwaa nama piêdò ê èpà. Â wâdé na guwà piêdò jii ê èpà, goro ê pwina wâdé.

## 13

### *Pitêre dà tèpa pitûâ kâra napô*

<sup>1</sup> Guwà pitêre dà tàpé na tâa gòrà ê pitûâ naa na napô. Ba wiàna rà pitûâ, âna wà Pwидуée, na é tòpòrà. Ba nye ticè na é pitûâ, wiàna câé caa naa tàrù têe, wà Pwидуée.

<sup>2</sup> Wà pwina tàutêe dàra pitêre dàra ê pâ naèà, âna é cicara ê pwina é tòpò wà Pwидуée. Â wà pwiibà, âna ée mwa tòpi ê wârimuru kêe.

<sup>3</sup> Wiàna jè pwa ê pwina wâdé, â o càcaa wâgotâjè, goo tàpé na rà pitûâ kâjè. Êco na, wiàna jè pwa na èpà, â o nye wâgotâjè goorà. Êkaa na, gà pwa na wâdé, ba na o wâdé tàra wâgà.

<sup>4</sup> Ba wà tèpa pitûâ, âna rà pwacèwii tèpa ênawéna kà Pwидуée. Â ê wakè kâra, âna, na rà pitu tâgà ma gà pwa na wâdé. Â pwa tàrù kâra, ma rà pwa wârimuru tâgà. Ba wâépwiri mwara pwi wakè na é naa tàra wà Pwидуée.

<sup>5</sup> Êkaa na, wâdé na gà pitêre dâra, ba na o câe caa putâmu naa googà, wà Pwiduée. Â jèpwi mwara: Gà tâmogòori, naa na \*pwâratùra-nigée-googà, pâ, é pitêre dâra, âna wâdé ma \*târù.

<sup>6</sup> Wâdé mwara, na gà naa é mwani wâripû. Ba wà tàpé na rà tòri é mwani, âna wà Pwiduée, na é naa târa é wakè bèepwiri.

<sup>7</sup> Â gà naa tà pàra tàpé é pwina gà nye pitôowâri târa. Wiàna é wâripû, â gà wâri. Â wiàna é pitêre dâra, â gà pitêre dâra. Â wiàna é ipakîri, â gà ipakîrigà.

### *Pimeaari âna Naèà kêjè*

<sup>8</sup> Wiàna pwa kéredi'gà, â wâdé na gà wâri wâi. Êco na nye pwa jè caapwi muru na câcaa pâri ma gà wâri diri—âna é pimeaari! Ba wâdé na gà ciburà meaari pàra tàpé. Â wiàna gà wàrapwiri, â gà nye pitêre dâra bwâti, é \*Naèà.

<sup>9</sup> Wâru é pâ autûâri, wâna é Naèà. [Wàilà-ni pàra pwi]:

*Gà cibwaa toomura (gà cibwaa cîâa jii tô wâdàgà,  
é, wà pwi éagà);*

*Gà cibwaa tètâmwara âboro;*

*Gà cibwaa mura\*;*

*Gà cibwaa iari é neemuru pàra tàpé.*

*Exode*

*20.13-17*

**13:6** Mataio 22.21    **13:8** Mataio 22.39-40; Jacques 2.8    **13:9**

Exode 20.13-15,17; Deutéronome 5.17-19,21    \* **13:9** *Gà cibwaa mura*—Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: Â gà cibwaa ina cè popai na pwâ, naa goo cè pàra âboro.

Ê êre diri ê pâ autûâri bèeni, bau diri ê pàra pwi, âna caatâa, naa na ê caapwi popai bèeni, pâ:

*Gà meaari tèpa âboro<sup>†</sup>, pwacèwii ê pai pimeaarigà  
côwâ. Lévitique 19.18*

<sup>10</sup> Ba wiàna jè meaari cè pwi jèpwi, â jèe nye po dau pwacoé ma jè pwa tée ê pwina èpà! Êkaa na, wiàna jè meaarirà, â jè pitère dâra bwàti ê Naèà.

*Wârori wâro na ê pwéelaa*

<sup>11</sup> Guwà tàcî, [â guwà wârori bwàti ê pwina go tàgére ina tàwà]. Guwà tâmogòori bwàti ê pàara na jè gére wâro na. Ba ée jèe pâmwünyabwerijè ê tòotù, na ée mwa bàra pa-udòjè na wà Pwiduée, [â é naa tâjè ê \*âji wâro jaaé].

Béaa, na jè mara cèikî naa goo Kériso, â ê tòotù bèepwiri, âna é bwaa wâiti. Â nabàni, diri na pâ tòotù, âna ée jèe dau pime mwünyabwerijè.

<sup>12</sup> Ba é ne, âna ée jèe nabwé, â ée jèe ègòdò i tòotù.

Êkaa na, wâdé na jè patâjii ê pâ tûa na èpà, na jè pwa naa ne. Â jè popa ê neemuru paa, târa wakè na pwaa.

<sup>13</sup> Wâdé na guwà wârori ê wâro na tàrù ma wâdé, naa na pwéelaa. Guwà cibwaa dau wâdo ma ija; â guwà cibwaa ipuu imudi ma pàra tàpé; â guwà cibwaa pièbà, ma iputàmu.

<sup>14</sup> Â wâdé na guwà caapwi ma wà Pwi Ukai Iésu Kériso, ma é pwacèwii ê ârabwée na é wâgoowà.

<sup>†</sup> **13:9** Tèpa âboro—Grec: Pwi âboro na é tâmwünyabwerigà, é, pwi jènegà. **13:10** 1 Korénito 13.4–7 **13:11** Éfèso 5.14; 1 Tésalonika 5.6–7 **13:12** 1 Ioane 2.8 **13:13** Luka 21.34; Éfèso 5.18 **13:14** Éfèso 5.11

[Guwà ciburà pitêre dèe] â guwà cibwaa nama popawà ê pâ câbawâdé kàwà, ba na guwà pwa pâ tûâ na èpà.

## 14

*Jè meari tèpa béjè na càcaa mwü cèikî kàra*

*Cibwaa pitèirà*

<sup>1</sup> Gà tòpi diri tàpé na rà \*pâra wiâ Pwi Ukai. Ipaiwà mwara naa goo wà tàpé na càcaa mwü bwàti ê cèikî kàra. Â gà cibwaa pitèirà ma pi-inarà.

<sup>2</sup> Pwiri wâgà, âna péa wâdé tâgà diri ê pâ utimuru. Êco na wà pwina càcaa mwü ê cèikî kêe, âna pwiri câé caa uti ê noo kâra macii\*.

<sup>3</sup> Â gà cibwaa pi-inaê ba èpà. Â wà pwiibà, âna é cibwaa pitèigà mwara. Ba wà Pwiduée, âna é nye cau tòpiwà diri.

<sup>4</sup> Wâgà wàa, ma gà pitèi ê pwi ênawéna kà pwi jèpwi? Ba nye wàco pwi ukai kêe, na ée mwa pitèié, wiàna é wâdé, é, wiàna é èpà†. Â ée mwa nye pitu tée, ba na é pwa pwina wâdé.

<sup>5</sup> Wàrapwiri naa goo tàpé na rà niimiri pâ, nye pwa jè tòotù na pwicîri. Â wà pàra tàpé mwara, na rà niimiri pâ, êdiri pâ tòotù, âna ipaiwà. Ba wâdé na rà nye jèpa piwéaari, ê jèpa auniimiri kàra; â na rà jèpa cimwü naa goo.

---

**14:1** Roma 15.7    **14:2** Genèse 9.3-4    \* **14:2** *Câé caa uti noo kâra macii*—Grec: *É ija doromuru co.* (Còo nee tii 21.) Wâru pâ naèà kà tèpa Juif naa goro ê utimuru. Êco na é tipijè wà Kériso géee goo diri ê pâ pwiibà.    **14:3** Kolosé 2.16    **14:4** Mataio 7.1; Jacques 4.11-12

† **14:4** *Wiàna é wâdé, é, wiàna é èpà*—Grec: *Wiàna é coo, é wiàna é tûu.*

**14:5** Galatia 4.10-11

<sup>6</sup> Wà tàpé na rà picâdârù‡ ê tòotù, âna rà wàrapwiri, ba na rà papwicîri Pwi Ukai Pwiduée. Â wà tàpé na rà ija diri ê pâ utimuru, âna rà nye wàrapwiri mwara, ba na rà papwicîriê. Â rà ipwaolé tée diri goo. Â wà tàpé na càra caa uti ê noo kêra macii, âna rà pwa mwara bèepwiri, ba na rà papwicîri wà Pwiduée. Â wàilà mwara, âna rà pwaolé tée.

*Jè wâro ba kà Pwi Ukai*

<sup>7</sup> Câjè caa piwâro ba kêjè co, â câjè caa bà ba kêjè co.

<sup>8</sup> Ba wiàna jè wâro, â wâdé na jè wâro ba kà Pwi Ukai: Â wiàna jè bà, â jè bà ba kêe. Ba naa na wâro, ma naa na ê bà, âna jè tèpa ênawéna kà Pwi Ukai.

<sup>9</sup> Ba wà Kériso, âna é bà, â é wâro cówâ gée na aubà, ba na é pwi ukai kà tèpa bà, ma tèpa wâro.

<sup>10</sup> Êkaa na, wà tàpé gée goowà, na rà pitèi tèpa cèikî béerà, â wâdé na rà coo! Â ipaiwà naa goo tàpé na rà niimiri pâ mwü ê cèikî kàra—na rà cibwaa ipwatétéri tà pàra tàpé. Üu, guwà nabwé! Ba jè mwa cau cima diri, ara Pwiduée, naa na é aupitèimuru kêe§.

<sup>11</sup> Ba jèe wii naa na \*Tii Pwicîri pâ:

*Wàéni popai kôo,  
wâgo Pwi Ukai  
na go naa wâro.*

---

‡ **14:6** Picâdârù—*Faire une distinction.* **14:8** Galatia 2.20 **14:10** 2 Korénito 5.10 § **14:10** Grec: Â wâgà, âna gorodà na gà pitèi tèpa aéjii'gà? É, wâgà, âna gorodà na gà ipwatétéri tà tèpa aéjii'gà? Ba jè mwa cau coo naa na aupitèimuru kà Pwiduée. **14:11** Ésaïe 45.23; Filipi 2.10–11



*Go ina ba gò:  
Rà o cau me dòo  
tùu jùrurà arao,  
pwamaina neeô,  
wâgo Pwiduée.*

Ésaïe 45.23

<sup>12</sup> Ba [o mwa pwa ê tòotù, na] ée mwa todàjè wà Pwiduée, ba na jè jèpa ina tée jècaa ê âjupâra kâra ê pâ tûâ kâjè jècaa.

*Cibwaa nama rà pwa na èpà*

<sup>13</sup> Jè cibwaa tà ciburà pitèi ma pi-ina pwi jèpwi. Wâdé na gà tâa goo pai niimiri bèepwiri, pâ, ticè jè muru cèna gà pwa, cèna ténoori ê cèikî kà pwi béegà, ma nama é pwa na èpà.

<sup>14</sup> Napwa naa good, âna é jèe nye inapàpari tîo wà Pwi Ukai Iésu, pâ, nye ticè utimuru na pwicîri tâjè. Êco na wà pwi jèpwi, âna wiàna é niimiri pâ, pwicîri é jè utimuru, â nye pwicîri ba kèe.

<sup>15</sup> Â wiàna gà tubaèpà tà pwi a cèikî béegà, goro é utimuru na gà ija, â jèe câgà caa wâro wiâra é pimeaari; â é pai ija'gà, âna càcaa wâdé. Ba wà Kériso, âna é bà ba kèe mwara.

<sup>16</sup> Pwiri gà tâmogòori pâ, é pwina gà pwa, âna muru na càcaa pwicîri. Êco, na càcaa wâdé na pinabaèpà [ê nee Kériso]\*, géee goo ê pâ tûâ'gà.

<sup>17</sup> Ê ija ma wâdo, âna càcaa âjimuru, [ba kâjè tèpa ênawéna] naa na \*Mwaciri kà Pwiduée. Ê pwina âjimuru, âna é wâro na \*târù [na ara Pwiduée] bau

**14:14** Apostolo 10.15; Tito 1.15      **14:15** 1 Korénito 8.11-13

\* **14:16** Pinabaèpà é nee Kériso—é, Pinabaèpàgà.

ê pinaanapô ma ipwâdéé, na é naa tâjê ê Nyuââê Pwicîri.

<sup>18</sup> Wiàna gà wàrapwiri, pai piênawéna'gà, ba kà Kériso, â o wâdé tà Pwiduée wâgà. Â o wâdé tà tèpa âboro mwara wâgà.

### *É pame pinaanapô*

<sup>19</sup> Gà pwa ê pâ muru na o pame ê pinaanapô, bau ê pâ muru na o pagòo ê cèikî kà tèpa béegà.

<sup>20</sup> Â gà cibwaa tubaèpà ê wakè kà Pwiduée, goro ê utimuru'gà! Âjupâra pâ, go tàgére ina pâ, diri ê pâ utimuru, âna wâdé ba kâjê. Êco na càcaa wâdé, wiàna diri ê pâ utimuru na gà ija, âna ténoori ê cèikî kà pâra tâpé, ma nama rà pwa na èpà.

<sup>21</sup> Êkaa na, wâdé na gà câmuri, cè pai ija ma wâdo'gà. Gà cibwaa ténoori ê cèikî kà pwi béegà goo cè pwina gà ija ma wâdo—wiàna noo kêra macii, é wiàna dipâa.

<sup>22</sup> Â gà cibwaa inapàpari imudi, ê auniimiri'gà naa goo pwiri. Gà pwàniri pwiri, ba na o nye wàco Pwiduée na côo.

Napwa naa googà, â o cidòri nyuâgà, wiàna ticè na piigà†, naa na pâ tûâ'gà ma auniimiri'gà.

<sup>23</sup> Êco na, wiàna gà piwâ naa goo pai ija'gà ê jè muru, â [wâdé na câgà caa ija. Ba] wiàna gà ija, â gà jèe còobé jii ê aucèikî'gà. Â gà pwa na èpà, â ée mwa tèigà wà Pwiduée.

## 15

### *Jè ipwacèwii Kériso*

---

**14:19** Roma 12.18, 15.2    **14:20** 1 Korénito 8.13    † **14:22** Ticè na piigà—é, Ticè na pitòtigà goo, é pwâratùra-nigée-googà.

1-2 Jè cibwaa wâro ba kâjè co. Wàijè na mwü ê cèikî kâjè, âna wâdé na jè pidàpwicâarijè goo pàra tàpé na càcaa mwü ê cèikî kàra. Â jè ipwadàra ma jè pwa cè muru na wâdé tàra, â jè pitu tàra, ma pagòo cèikî kàra.

<sup>3</sup> Ba [jè pâra wiâ] Kériso, na câé caa wâro ba kêe co. Ba jèe wii naa na \*Tii Pwicîri pâ: *Na rà tànyirigà, âna rà tànyirîô.* *Psaume 69.10*

<sup>4</sup> Êdiri pâ popai naa na Tii Pwicîri, âna jèe tàmara wii, ba na pacâmurijè. Ba rà pagòojè, ba na maina cèikî kâjè, na pàara na jè bwaa pitapacîri, naa na pidàpwicâarijè, i pâ auinabéaa kà Pwiduée.

<sup>5</sup> Ba è pidàpwicâari bau è ipagòo, âna me gée goo Pwiduée. Â wâdé na é nama guwà caapwi, naa na pwâranüma ma auniimiri kàwà, pwacèwii è tûâ kà Kériso Iésu.

<sup>6</sup> Â gée goo kaa pwiri, â guwà o capai pwamaina Pwiduée, wà pwi caa kà Pwi Ukai kâjè, Iésu Kériso.

<sup>7</sup> Guwà pitòpiwà bwàti, wàra pai tòpiwà kà Kériso. Â wàrapwiri, â [wà tèpa âboro, âna rà] o pwamaina wà Pwiduée.

*É me wà Kériso ba kà diri tèpa Ba*

<sup>8</sup> Go ina tàwà pâ: Wà Kériso, âna é me naani gòropuu, ba na é pwi ênawéna kà tèpa \*Juif. Â é paari pâ, wà Pwiduée, âna é pacoo è pâ auinabéaa kêe tà tèpa jojoorjè.

<sup>9</sup> Â wà tàpé na càra caa tèpa Juif, âna rà pwamaina Pwiduée mwara, gée goro è pai wâdé kêe ba kàra. Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicîri pâ:

---

15:1-2 1 Korénito 10.24,33    15:3 Psaume 69.10    15:4 2 Timotéo 3.16    15:7 Roma 14.1    15:8 Mataio 15.24    15:9 Psaume 18.50; Apostolo 3.25

*Go o nyabiri dò;  
pwamaina neegà  
naa nabibiu kâra pâ Ba.*

Psaume 18.50

<sup>10</sup> *Â jèè wii mwara naa na jè ére, pâ:  
Guwà cau ipwàdéé,  
wâguwà pâ Ba.  
Guwà cau nyabiri  
mara Ba kêé,  
pwi Ba kà Pwидуée.*

Deutéronome 32.43

<sup>11</sup> *Â jèpwi mwara, âna:  
Pwamaina Pwi Ukai,  
tèpa âboro diri.  
Guwà nyabiri dò  
ê pwényuâa kêé,  
wâguwà pâ Ba!*

Psaume 117.1

<sup>12</sup> *Â é ina mwara wà \*péroféta Isaia, pâ:  
Ée mwa cimadò  
pwi gòobàra Jessé\*.  
É mwa pitûâ wàé  
kâra diri pâ Ba.  
[Nye géé gooé kaa,  
pâ aupwényunyûâari,  
na me géé goo Pwi Ukai.]  
Nye majoroé wàé  
na rà cèikî naa goo.*

**15:10** Deutéronome 32.43

**15:11** Psaume 117.1

**15:12** Ésaïe

11.10; Auinapàpari 5.5

\*

**15:12** *Jessé*—Caa kà ukai Davita, pwi jojooro Iésu Kériso. (Còo Mataio 1.1–6 ma Apostolo 13.22.)

## Ésaïe 11.10

<sup>13</sup> Ba wà Pwiduée na é naa tâjè ê cèikî, na jè bwaa tapacîri diri pâ wâdé na ée mwa naa tâjè. Wâdé na é nama guwà tâbawêe, naa na pinaanapô ma ipwâdéé, géé goro ê cèikî kàwà naa gooé. Â, na wârapwiri, â o maina too ê cèikî kàwà, naa na pai tapacîri kàwà, géé goro ê pàtàmara ê Nyuâaê Pwicîri.

*É piênawéna kà Kériso wà Paulo*

<sup>14</sup> Ico tèpa béeò naa goo Kériso, âna go tâmogòori pâ, guwà tèpa âboro na guwà wâdé. Â guwà tâmogòori bwàti [ê pai wârori ê wâro na \*târù]. Â pâriwà ma guwà pipacâmuriwà naa na.

<sup>15</sup> Êco na, naa na ê tii bèeni, âna câgo caa piwâ, na go taniimiri tàwà ê pâ pwina guwà jèe picòo. Ba wà Pwiduée, géé goro ê \*pimeaari imudi kêe,

<sup>16</sup> âna é pwa ma go pwi ênawéna kà Kériso Iésu, ba kàwà, wâguwà na câguwà caa tèpa Juif. Go jèe pame tàwà ê \*Picémara Wâdé, ba na guwà tèpa uràpâra tà Pwiduée, na wâdé ba kêe. Â é pitòrigariwà, ba na guwà tèpa âboro kêe, goro ê Nyuâaê Pwicîri†.

<sup>17-18</sup> Â go nye dau ipwâdéé kaa, géé goo ê wakè kôo ba kà Pwiduée. Â câgo caa pi-ina kôo goro cè pàra muru, â go nye ina co ê pwina é nama go pwa wà Kériso, ba bu caapwi ma wàé. Â é nama rà pitère dà Pwiduée, wà tàpé na càra caa tèpa Juif, géé goro ê pwâratùra ma tûâ kôo.

---

**15:16** Roma 1.5, 11.13 † **15:16** Dernière phrase—é, Â é Nyuâaê Pwicîri, âna é nama é pwicîri ma wâdé tà Pwiduée, é pwi ârapwailò-bà.

19 [É pwa ma tèepaa gooò] ê pâ câmu kêe, naa na ê pàtàmara ê Nyuâaé Pwicîri—ê pâ muru na rà pò goo wà tèpa âboro. Â tapoo gée \*Iérusaléma, tèepaa naa na ére Illyrie, âna go jèe picémara pitiri ê Picémara Wâdé goo Kériso.

20 Êpwiri ê wakè kôo na dau wâdé tôo—ê pai picémara kôo ê Picémara Wâdé, naa na pâ ére napô, na càra caa mu têre ê popai goo Kériso. Ba câgo caa bari naa gòro ê pàaé na é jèe tòpò pwi jèpwi‡.

21 Ba go pâra wiâra ê pwina wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Jèe càra caa têre  
cè popai gooé;  
Jèe càcaa piwiâ tàra  
[Picémara Wâdé].  
Rà mwa cau côôê,  
ma tâmogòori [Pwi Ukai].*

Ésaïe 52.15

### *Gére pâra kà Paulo*

22-23 Wâru pâ pàara na nümoo na go pâ na caiwà, êco na é ciburà paèràò ê wakè bèepwiri. Â nabàni, âna go jèe tubanabwé ê wakè kôo naa na napô bèeni.

24 Â go jèe niimiri pâ, wiàna go o jèe pâra naa Espagne, â go bwaa tàpo coo jaawà [na \*Roma]. Ba o wâdé tôo na wàrapwiri. Â gée na càùé, â guwà o mwa pitu tôo, naa na gére pâra kôo.

---

15:20 2 Korénito 10.15-16 ‡ 15:20 2<sup>e</sup> phrase—Ba càcaa nūma Paulo, na é pa ba kêe, ê wakè kà pwi jèpwi. 15:21 Ésaïe 52.15  
15:22-23 Roma 1.13

25-26 Nabàni, âna go pâra naa Iérusaléma, ba go pame ê âraimeai, na rà naa wà tèpa cèikî wâ Macédoine ma Akaïe, na càra caa tèpa Juif. Ba [rà ilari jiio pâ, na go pame ê] âraimeai kàra tà tèpa Juif na rà cèikî naa goo Iésu, na rà wâ Iérusaléma. Ba wâjaa tàpéebà, âna bwaa wâru na ticè neemururà.

27 Rà nye dau ipwàdée kaa wà tèpa Macédoine ma Akaïe, na rà pitu tàra goro pâ neemururà. Ba rà jèe dau tòpi ê pâ aupwényunyuâari, naa na pwâranümarà, géee goorà.

28 Wiàna go naa diri tàra [i mwani] â go mwa pâ jaawà, na go pâra naa Espagne.

29 Â go jèe tâmogòori pâ, go o papaé tàwà, ê aupwényunyuâari na tâbawêe, géee goo Kériso.

### *Guwà pwapwicîri kôo*

30 Tèpa béeò naa goo Kériso, go pi-ilawà, pâ, na guwà ciburà gòo goro pwapwicîri tà Pwiduée ba kôo. Ba jè pitànaima naa na cèikî, naa goo Pwi Ukai Iésu Kériso, â naa na ê pimeaari, na é naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri.

31 Guwà pwapwicîri, ba na rà o cibwaa tubaèpà tóo wà tàpé \*Judée na tàutàra dàra cèikî naa goo Kériso. Â guwà pwapwicîri mwara ba kà tèpa cèikî naa Iérusaléma, ba na rà o tòpi bwàti ê bépitu na go pa pâdarirà.

32 Â géee na càùé, â wiàna nüma Pwiduée, â go o medariwà naa na ipwàdée. Â o pâri ma go tàpo nao jaawà.

---

15:25-26 1 Korénito 16.1-4    15:25-26 Apostolo 24.17; 1 Korénito 16.1; 2 Korénito 8.1, 9.2,12    15:27 1 Korénito 9.11    15:29 Roma 1.11    15:30 2 Korénito 1.11; Kolosé 4.3; 2 Tésalonika 3.1

<sup>33</sup> Wâdé na wà Pwiduée, wàé na é naa pinaanapô, âna é tâa jaawà diri! Amen!

## 16

### *Ipwabwàcu kà Paulo*

<sup>1</sup> [Guwà tòpi bwàti] wà Fébéé\*, tô aéjii kâjè naa na nee Kériso. É tô dikona kâra wâra pwapwicîri wâ Cenchrées†, â é tô ilàri na wâdé.

<sup>2</sup> Â, guwà tòpié bwàti, naa na nee Pwi Ukai, wâra pai pwa kâjè, wàjè tèpa cèikî. Â guwà pitu tée, naa na diri pâ muru, ba, wàé, âna po dau wâru tàpé na é pitu târa, tiagoodò mwara.

<sup>3</sup> [Wâru tàpé naa jaawà, na nümoo na] guwà ina târa mwara ê bwàcu kôo:

Tà [du duadà] Priscille ma Aquilas, na bà wakè naima ma wâgo ba kà Kériso Iésu.

<sup>4</sup> Wà du ê-bà, âna càru caa piwâ, na ru naa diri, tiagoro na ru naa é wâro kàru, ma ru pitu tôo, â dau wânümoo târu. Â rà nye côoinaru mwara diri pâ wâra pwapwicîri, kà tàpé na càra caa tèpa \*Juif;

<sup>5</sup> Târa diri tèpa cèikî na rà gére ipitiri naa na pwârawâ kàru;

Tà pwi bééò, Épénète, na é pwi a mara cèikî naa goo Kériso, na province Asia;

<sup>6</sup> Tà Maria, na é po dau wakè ba maina, ba kàwà;

<sup>7</sup> Tà Andronicus ma Junias, tupédu jènereô, na bà tâa na karapuu naima. Ru tupédu \*apostolo

---

\* **16:1** *Fébéé*—Pwiri wàé na é popa pâ ê tii bèeni kà Paulo tà tèpa cèikî wâ Roma. † **16:1** *Cenchrées*—Ê ville na é pwi aucoo wânga kâra ville Korénito. **16:3** Apostolo 18.2



- na dau pwamuru naa gooru, â ru tupédu a mara cèikî jii;
- 8 Tà Ampliatus, pwi âji béeò, naa na nee Pwi Ukai;
- 9 Tà Urbain, na bu piwakè naima ba kà Kériso; Tà pwi âji béeò Stakis;
- 10 Tà Apellès, na é paari bwàti pâ, pwi âboro \*târù, kà Kériso; Tà tàpé na pwârawâ kà Aristobule;
- 11 Tà pwi jènereô, wà Hérodione; Tà tàpé na pwârawâ kà Narcisse, na rà cèikî naa goo Pwi Ukai;
- 12 Tà du ilàri Trifène ma Trifose, na ru dau wakè ba maina ba kà Pwi Ukai; Tà tô âji béeò Perside, ba wà tôobà mwara, âna é po dau wakè ba maina, ba kà Pwi Ukai;
- 13 Tà Rufus, pwi ênawéna kà Pwiduée na pwamuru naa gooé, ma tà tô nyaa kêe, na é pwacèwii na é tôo nyaa kôo;
- 14 Tà Asincrite, ma Flégon, ma Hermès, ma Patrobas, ma Hermas, ma wà pàra tèpa béejè naa goo Kériso, na rà wâjaara;
- 15 Tà Filologue ma Julius; Tà Néré ma tô naigé kêe, Olimpás, ma wàilà diri tèpa cèikî, na wâjaaru.
- 16 Wâguwà diri, âna wâdé na guwà pipwabwàcu tàwà, wàra pai pwa kà tèpa aéjii naa na nee Kériso. Â wàilà diri tèpa wàra pwapwicîri kà Kériso, âna rà panuâ paé mwara ê bwàcu kàrà tàwà.

*Bénabwé popai*

17 Tèpa béeò naa na nee Kériso, [pwa jè muru na nūmoo na go bwaa ina tàwà]: Guwà ipwacôoco wà tàpé na rà tadàrù ê picaatâa kàwà, â na rà cicara ê popai na guwà jèe tòpi. Â rà pwa ma ténoori ê cèikí kà pàra tàpé. Guwà cibwaa picaatâa ma wàilà.

18 Ba wà tàpéebà, âna càra caa piênawéna kà Kériso, Pwi Ukai kâjè. Ba rà pàra wiâra ê câbawâdé kàra‡, ma pâ naèà kàra. Â rà pwa cuka tà tèpa âboro, ba na rà ipa-imwüru tàpé na càra caa gòo naa na cèikí, tàpé na rà bwaa càcaa pâri ma rà còoina bwàti ê pai pwa goro ê èpà.

19 Napwa naa goowà, âna go ipwàdé, ba rà còo diri pâ âboro, pâ, guwà pitère dà wà Pwi Ukai. Â wâdé na guwà picòoina bwàti, ba na guwà pwa ê pwina wâdé, â guwà upiri ê èpà.

20 Â wà Pwiduée, pwi a naa pinaanapô, âna ée nama guwà còogai \*Caatana.

Wâdé na wà Pwi Ukai Iésu Kériso, âna é \*pwényunyuâariwà goro ê \*pimeaari imudi kêe. Cidòri nyuâawà!

### *Ipwabwàcu kà pàra tàpé*

21 Rà ina bwàcu kàwà mwara wà Timotéo, pwi béeò goro wakè, wàilà ma tèpa jènerèô, Lucius, ma Jason ma Sosipater.

22 (Â wâgo mwara, wà Tertius, na go wii ê tii bèeni, naa na nee wà Paulo, âna go pwabwàcu tàwà naa na nee Pwi Ukai, na é caajurijè.)

---

16:17 Mataio 7.15; Tito 3.10      16:18 Filipi 3.19; 2 Pétèru 2.3  
 ‡ 16:18 Câbawâdé kàra—Grec: Nanaarà.      16:19 Roma 1.8; 1 Korénito 14.20      16:20 Genèse 3.15      16:21 Apostolo 16.1-2, 19.22, 20.4

23 Â wà Gaius mwara, na go pitâa jaaé, âna é pwabwàcu tàwà. Â wâjaaé kaa, na rà pitapitirirà na diri é wâra pwapwicîri ni. Wàilu mwara, âna ru pwabwàcu tàwà, wà Éraсте, pwi a wéaari mwani kâra ville, ma wà Quartus, pwi béejè naa na nee Kériso. {

24 Wâdé na é pwényunyuâariwà diri wà Pwi Ukai Iésu Kériso, goro é pimeaari imudi kêe na dau maina. Amen.}

### *Ipwamaina Pwiduée*

25-26 Jè pwamaina Pwiduée, na é tâa napwiri, nabàni, ma dâra gòiri awé. Wâé na mwa nama cimwü ê cèikî kàwà, naa goro é \*Picémara Wâdé goo Iésu Kériso. Ba êkaa pwiri, ê câbawâdé kêe, na tâbinyiri géé na autapoo goo. Â nabàni, âna é tûâri pâ, ê pwi popai bèepwiri, âna inapàpari, târa diri é pâ Ba, na càra caa tèpa Juif. Êkaa na rà o cèikî naa gooé, ma pitêre dèe. Â wàépwiri na o coo, ê pwina rà jèe tàmara ina béaa wà tèpa \*péroféta.

27 Üu, jè pwamaina Pwiduée na é caapwi co, wâé na tâbawêe ê autâmogòorimuru kêe. Wâdé na jè pwamaina ê muugère kêe, na jè côo géé goo Iésu Kériso, dâra gòiri awé!

Wâdé na wàra! Amen!

**Tii Pwicīri: Âmu Aamwari naa na cî**  
**New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)**  
**Le Nouveau Testament à Paicî**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

**Copyright Information**

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files  
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58